

Pusztaberki Napló

II. Évfolyam VI. Szám

2021. Július

Önkormányzati Hírek

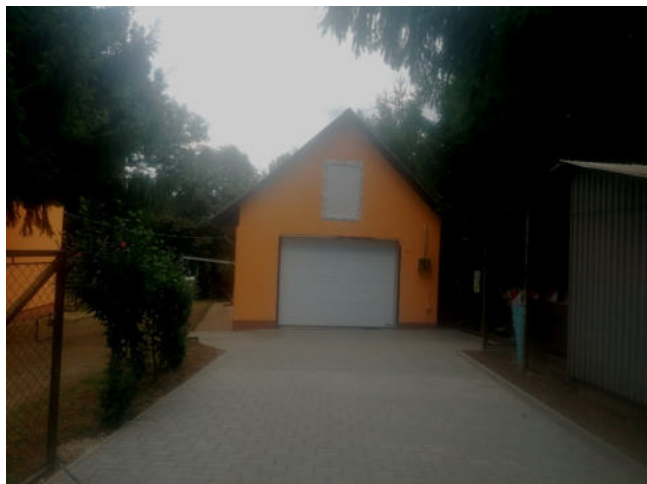
Tisztelt Olvasó!

Pályázati hírekkel szeretném kezdeni a mostani lapszámunkat.

TOP-4.1.1.-16-NG1-2019-00009 „Orvosi rendelő felújítása Pusztaberki községben” elnevezésű projekt.

A kivitelezés már a végéhez közeledik, az új orvosi eszközök és berendezések beszerzése folyamatban van. Beérkezési idejük 8-12 hét, ezt megelőzően a **rendelés 2021.08.16-tól újra az orvosi rendelőben történik.**

A pályázat az orvosi rendelő energetikai felújításán, fűtés korszerűsítésén, valamint megfelelő akadálymentesítésén túl, parkoló kialakítást, orvosi eszközbeszerzést, falubusz garázsának külső homlokzati felújítását, garázs előtti terület térkövezését is tartalmazta.

Látványos a garázs épületének a megújulása.

Az épületek elé készült térkövezés igazán kényelmessé teszi a közlekedést, a ki-és beszállást.

Az orvosi rendelő és a hivatal épülete körüli kerítés elbontásával pedig egy használhatóbb zöldterületet, parkot kaptunk. A későbbiekben remélhetőleg lesz lehetőségünk valóban mutatós parknak kialakítani.

TOP-2.1.3-16 „Települési környezetvédelmi infrastruktúra-fejlesztések” című pályázat:

1/2021. (01.21.) számú polgármesteri határozatban döntöttünk a TOP-2.1.3-16 „Települési környezetvédelmi infrastruktúra-fejlesztések” című pályázaton való indulásról.

A TOP-2.1.3-16 számú „Települési környezetvédelmi infrastruktúra-fejlesztések” című felhívásra benyújtott „Pusztaberki belterületi csapadékvíz elvezetés fejlesztése” című pályázatunkat 146.181.355 Ft összegű támogatásra érdemesnek ítélték.

A Magyar Államkincstárral a szerződéskötés folyamata elindult. A vízjogi engedélyezési eljárás folyamatban van.

Optimális esetben a kivitelezés 2022 tavaszán indul. A kivitelező kiválasztására vonatkozó közbeszerzési eljárás lefolytatása után, a munkák megkezdése előtt lakossági fórumot fogunk tartani ahova a kivitelezési munkákkal érintett lakosokat mindenféle képpen várjuk.

II. Évfolyam VI. Szám

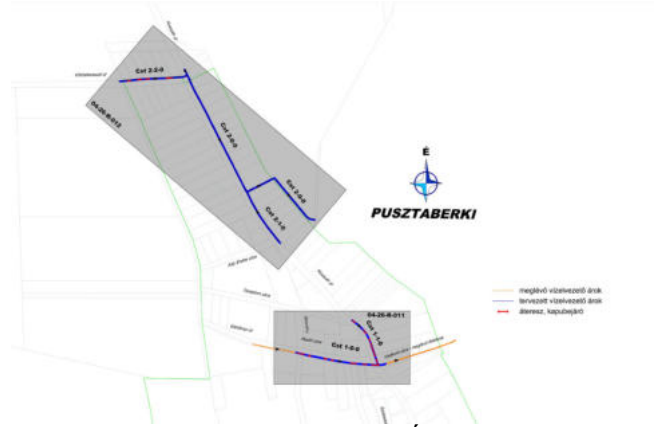
2021. Július

A projekt az alábbi területeket érinti:

Petőfi út alsó szakaszának a csapadékvíz-elvezető rendszerének a megoldására a Petőfi út és Szondi út kereszteződésében lévő hídtól a Kossuth útig mederburkoló elem kerül elhelyezésre a jelenlegi földárok nyomvonalába.

A Vörösharaszti utca csapadékvíz-elvezető árcai jelentős mértékben a külterületről érkező vizeket gyűjti össze. Kifejezett cél az összegyülekező csapadékvizek biztonságos elvezetése. A tervezett megoldás szerint a Kossuth út páros oldalán a Vörösharaszti úttól a Kossuth út 82. szám melletti árokig a mederburkoló elemeket vízbeeresztős fedlappal zárják le, mert a közlekedési út és az ingatlanhatárok között meglévő szűk terület ezt közlekedésbiztonsági okokból megköveteli. Ugyan ilyen mederburkoló elemes, fedlapos részek lesznek építve szintén a Kossuth út páros oldalán az Ady utcától a Kossuth út 82. szám melletti árokig, valamint a Templom utca és Vadkerti utca között. Ezen árkok vize jelenleg rendezetlenül folyik a szántóföldre. A probléma rendezése érdekében kiépített szivárogtató

földárkokban vezetik el és szikkasztják el az ide érkező vizeket.

Áttekintő helyszínrajz

A projekt legfontosabb célja a település környezetbiztonságának növelése, környezeti állapotának javítása, az ár és helyi vízkár veszélyeztetettségének csökkentése, a felszíni vizek minőségének megóvása, a további környezeti káresemények megelőzése.

Magyar Falu Program:

Magyar Falu programban a - MFP 2021 - Közösségszervezéshez kapcsolódó eszközbeszerzés és bértámogatás pályázaton a Közösségszervező munkatárs bértámogatására nyertünk 3 035 340 Ft összeget.

A Magyar Falu Program pályázati lehetőségei közül többre nyújtottunk be pályázatot.

Ezen pályázatok elbírálása még nem történt meg, várjuk a döntést.

- MFP 2021 Kommunális eszköz beszerzése: 14 784 093 Ft

- MFP 2021 - Tanya- és falugondnoki buszok beszerzése 14 995 000 Ft

- MFP 2021 - Felelős állattartás elősegítése 323 000 Ft.

Utolsó testületi ülésünkön döntöttünk, hogy illegális hulladéklerakók felszámolása érdekében a „**Tisztítsuk meg az Országot!**” projekt 2020. év I. ütem nyilvános pályázaton az Önkormányzat el kíván indulni. A pályázatot benyújtottuk, de forráshiányra hivatkozva sajnos nem nyertünk.

Az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó SARS-CoV-2 koronavírus-világjárvány következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében a Magyarország Kormánya által a veszélyhelyzet kihirdetéséről szóló 478/2020. (III. 11.) Korm. rendelettel, majd a 27/2021. (I.29.) Korm. rendeletben kihirdetett veszélyhelyzetre tekintettel, a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény 46. § (4) bekezdésében - **2020. november 4. és 2021. június 14. napja közötti időben** - meghatározott jogkörömben eljárva, mely szerint veszélyhelyzetben a települési önkormányzat képviselő-testületének feladat- és hatáskörét a polgármester gyakorolja - Pusztaberki Község Önkormányzata Képviselő-testületének tagjaival történt előzetes egyeztetés alapján - az alábbi döntések születtek meg. Az előző lapszámunk tartalmazta a 2021. márciusig meghozott döntéseket. Most az azóta megszületett döntésekről készítettem tájékoztatást.

Fenti időszak alatt időrendben az alábbi rendeleteket alkotta meg Pusztaberki Község Önkormányzata:

- 2/2021. (V. 31.) rendelet a helyi építés szabályzatáról és szabályozási tervéről szóló 3/2003.(VIII.01.) önkormányzati rendelet módosításáról.

- 3/2021. (V.31.) rendelet az önkormányzat 2020. évi költségvetési rendelet módosításáról

- 4/2021. (V. 31.) rendelet az önkormányzat 2020. évi zárszámadásáról.

Fenti időszak alatt időrendben az alábbi határozatokat hoztam meg:

- 11/2021. (03.16) határozat Tánczos Miklós rendőr ezredes rendőrségi főtanácsos kinevezésének támogatásáról.
- 12/2021. (03.16) határozat a TOP-4.1.1.-16-NG1-2019-00009 „Orvosi rendelő felújítása Pusztaberki községben” elnevezésű projekt építési kivitelezési munkáira árajánlat elfogadásáról.
- 13/2021. (03.16) határozat a TOP-4.1.1.-16-NG1-2019-00009 „Orvosi rendelő felújítása Pusztaberki községben” elnevezésű projekt műszaki ellenőri tev. feladatainak beszerzéséről.
- 14/2021. (03.16) határozat a a TOP-4.1.1.-16-NG1-2019-00009 „Orvosi rendelő felújítása Pusztaberki községben” elnevezésű projekt kötelező nyilvánosság feladatainak beszerzéséről
- 15/2021. (03.23) határozat a TOP-4.1.1.-16-NG1-2019-00009 „Orvosi rendelő felújítása Pusztaberki községben” elnevezésű projekt műszaki ellenőri tevékenység feladatairól árajánlat elfogadásáról
- 16/2021. (03.29) határozat a szolgáltatási önköltségszámításról és intézményi térítési díjról

- 17/2021. (03.29) határozat a pusztaberki belterület 176/9 hrsz ingatlan értékesítéséről
- 18/2021. (03.30.) határozat a pusztaberki belterület 176/21 hrsz ingatlan adásvételi szerződésétől való elállásról és telek visszavásárlásról.
- 19/2021. (04.28.) határozat a partnerségi egyeztetés lezárásáról.
- 20/2021. (05.17) határozat a Nógrád Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Balassagyarmati Katasztrófavédelmi Kirendeltség 2020. évi tevékenységéről szóló beszámoló elfogadásáról.
- 21/2021. (05.17) határozat a Balassagyarmati Hivatásos Tűzoltó-parancsnokság 2020. évi beszámoló elfogadásáról
- 22/2021. (05.21.) határozat - víz és csatornaszolgáltatás támogatásához pályázat benyújtásról
- 23/2021. (05.31) határozat a 2020. évi belső ellenőrzési jelentés elfogadásáról
- 24/2021. (06.08) határozat tulajdonosi hozzájárulás megadásáról
- 25/2021. (06.11) határozat a pusztaberki belterület 176/21 hrsz. ingatlan értékesítéséről.

A Magyar Közlöny 103. számában 2021. június 5. napján megjelent a Kormány 307/2021. (VI. 5.) Korm. rendelete a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény egyes rendelkezéseinek eltérő alkalmazásáról. A Korm. rendelet 1. §-a értelmében a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény 46. § (4) bekezdésétől eltérően a települési önkormányzat képviselő-testülete, a fővárosi, megyei közgyűlés, illetve ezek bizottsága feladat- és hatáskörét maga gyakorolja. E rendelkezés 2021. június 15. napján lépett hatályba.

Fentiekből következően – bár továbbra is veszélyhelyzet van – a Katasztrófavédelmi törvény módosítása révén 2021. június 15. napjától a Képviselő-testület saját maga gyakorolhatja hatáskörét. Erre való tekintettel, most úgy gondolom, még van rá lehetőségünk, hogy közmeghallgatást tartsunk.

Közmeghallgatás időpontja: 2021. szeptember 9. (csütörtök) 17:00 óra Pusztaberki Művelődési ház.

Tavasszal a Magyar Közút Nonprofit Zrt. kivitelezésében a 22102 számú út Pusztaberki-Horpács közötti szakaszán, finisheres, mart aszfaltos profilkiegyenlítést követően felületi bevonat készült 2 rétegben. Az érintett útszakasz felújítását a Közút saját feladattervi forrásból 54 millió Ft értékben valósította meg. Az útállapot és a forgalom nagysága miatt ugyanazt a technológiát alkalmazták a szakemberek, mint a szúpataki bekötőút tavalyi felújítása során. A 7,5 tonna össztömeget meghaladó járművek továbbra is csak külön engedéllyel használhatják az utat – melyért a Magyar Közút Nonprofit Zrt.-hez kell fordulni.

A 22102 számú út 22 számú úti szakaszára 3 helyre szemetéseket helyeztünk és azt tapasztaljuk, hogy használatba is vannak, kevesebb az árokba, útpadkára kidobott szemét.

Az önkormányzat dolgozói elkezdtek az új utcatáblák kihelyezését. A szemetések és a díszes utcatáblák is Vida Ramóna kétkézi munkáját dicsérik.

Kurisné Nagy Bernadett - polgármester

Tisztelt Olvasó!

Örömmre szolgál elmondani, hogy **elkészült a könyvtár felújítása**. A padlószőnyeg helyett laminált burkolat készült, valamint kapott egy tisztasági festést.

Átrendezést követően a könyvtárba kialakításra került egy gyereksarok és új bútorok kerültek elhelyezésre, köszönet érte a Balassi Bálint Megyei Könyvtárnak.

A Gyereksarokban izgalmas játékok és könyvek várják a gyermekeket már 0 éves kortól. Itt akkor is kellemes a játék, ha tombol a tél, vagy elviselhetetlen a kánikula.

A nagyobbaknak és a felnőtteknek szintén jó menedék az otthonosan berendezett helyiség, ahol biztosított az ingyenes internethasználat, a polcokon pedig könyveink nagy választéka várja az olvasni vágyókat.

Várunk mindenkit szeretettel a megújult Könyvtárban!

Mészárosné Nemes Melinda

BERKI CSALÁDI DÉLUTÁN a sportpályán 2021. augusztus 15. vasárnap

13 órától egész délután

- a gyerekeknek ingyenes ugrálóvár
- buboréklabda
- népi játékok
- kézműveskedés
- buborékeregetés

15 órától: A Burattinó Bábszínház - Vitéz László és az elátkozott malom című előadása.

16:30 órától

- Közös játék, ügyességi sor verseny

18 órától: Katáng zenekar koncertje

20:30 órától **Mozgó Mozi** – szabadtéri mozizás a sportpályán
Bubblebee, Úrdongó amerikai sci-fi kalandfilm

A rendezvény ideje alatt büfével, palacsintával várjuk a kedves vendégeinket!

SZERETETTEL VÁRUNK MINDENKIT!

Pusztaberki Község Önkormányzata

Új program a Könyvtárban!

2021. Szeptemberétől indul
a **KÖNYVTÁRMOZI!**

A **KÖNYVTÁRMOZI** bevezetésével lehetőség nyílik
kedves olvasóinknak egy-egy mese,
rég magyar film, hazai alkotás megtekintésére.

Helyszín: Pusztaberki Könyvtár

További részletek a facebook oldalunkon hamarosan.

Könyvtári, Információs és Közösségi Hely Pusztaberki

www.konyvtarmozsi.hu

Mit ünneplünk május 1-jén?

Az ünnep előzményei az ipari forradalomig nyúlnak vissza. Az utópista szocialista brit gyáros, Robert Owen 1817-ben javasolta a munkások addig 10-14 órás munkaidejének nyolc órára csökkentését. Tüntetések és sztrájkok sorozata után Nagy-Britanniában és gyarmatain 1847-ben napi tíz órában maximalizálták a nők és gyerekek munkaidejét, de a tízórás munkaidő csak az 1870-es évekre vált általánossá. Az ausztráliai Melbourne-ben 1856. április 21-én a kőművesek és építőmunkások a helyi parlament előtt követelték a nyolcórás munkaidő bevezetését, mégpedig sikerrel, a rövidebb munkaidő ellenére nem lett kevesebb a fizetésük. Az I. Internacionálé 1866-os első kongresszusa már úgy fogalmazott: a nyolcórás munkanap bevezetése az első lépés a munkásosztály felszabadulásának útján.

A legmeghökkenőbb május 1-jei díszletet éveken át, kétség kívül, a PENOMAH (volt Húsipari Vállalat) felvonuló kocsija hordozta, a vörös posztóba öltöztetett disznók alatt a "Világ proletárjai egyesüljete!" felirattal. A kép 1976. május 1-én készült / Forrás: MIVK HGY Di. 178. Fotós: Reiter László (forrás: <https://www.facebook.com/Balassagyarmat-szabadon-1989>)

A 19. század második felében az Egyesült Államokban is egyre többen követelték a nyolcórás munkanap bevezetését, amit egyes államokban törvénybe is foglaltak. 1886. május 1-jén Chicagóban sztrájk kezdődött a nyolcórás munkaidő bevezetése érdekében. Május 3-án összecsaptak a munkások és a sztrájkterőket védő rendőrök, akik végül tüzet nyitottak, a sortűznek négy ember esett áldozatul. A másnapi tiltakozó nagygyűlés résztvevői közé vegyült anarchisták bombát hajítottak a rendőrökre, válaszul ismét sortűz dördült, a nap végére tucatnyinál is több halottat számoltak össze. A Haymarket téren történtek megtorlásaként nyolc anarchista vezetőt állítottak bíróság elé, közülük négyet ki is végeztek.

A világszerte hatalmas felháborodást keltő események emlékére a következő években május elsején

emléktüntetéseket rendeztek. 1889-ben a II. Internacionálé alakuló kongresszusa úgy határozott, hogy 1890. május 1-jén a szakszervezetek és egyéb munkásszerveződések együtt vonuljanak fel a nyolcórás munkaidő bevezetése, illetve nemzetközi szolidaritásuk kifejezése érdekében. Magyarországon is 1890-ben tartottak először május 1-jei tömegdemonstrációt. A II. Internacionálé 1891-es második kongresszusán május elsejét hivatalosan is a "munkásosztály nemzetközi összefogásának harcoss ünnepévé" nyilvánították.

Május 1. a múlt század folyamán a legnagyobb nemzetközi munkásünnepévé vált, különösen a Szovjetunióban, majd a második világháború után létrejött kelet- és közép-európai szocialista országokban ünnepték fényes külsőségek közepette. Hivatalos állami ünnep, munkaszüneti nap lett, amelyen nagyszabású, látványos felvonulásokkal "a gazdasági és szociális vívmányokat" ünnepték. A múlt század kilencvenes éveitől, a kommunista rendszerek bukása után május elseje a munkavállalók szolidaritási napja lett, a külsőségek elhagyásával számos helyen majálisokat rendeznek ilyenkor. A világ nagyvárosaiban a szakszervezeti szövetségek szerveznek megmozdulásokat, amelyeken főként a munkavállalói jogok védelme, érvényesítése, méltó bér és nyugdíj, a munkahelyek megőrzése szerepel követeléseként.

Fotó 1974-ből (Balassagyarmat) Budapesti Finomkötöttárugyár Balassagyarmati Gyáregység dolgozóinak felvonulása.

2014-ben ezen a napon több európai országban a megszorítások és a munkanélküliség ellen tüntettek, Moszkvában - ahol a Krím visszacsatolásának jegyében telt az ünnep - a Szovjetunió felbomlása óta első ízben tartották újra a Vörös téren a központi rendezvényt. Május 1-je, hasonló tartalommal, katolikus ünnep is Munkás Szent József, a munkások védőszentje tiszteletére. Az ünnepet XII. Pius pápa 1955. május 1-jén rendelte el Jézus ács nevelőatyjára emlékezve.

Az anyák napja eredete

A legrégebbi ismert rítusokat az ókori birodalmak hagyományában találjuk meg: az egyiptomiak, majd később a görögök és rómaiak spirituális életében is kiemelt helyen szerepelt a nők tisztelete. Egyiptomban Íziszt mint a mennyek királynőjét tisztelték, aki uralkodott minden dolog felett, és egyúttal az anyaság szentsége felett is őrködött. Az ő görög megfelelője Rhea, az istenek anyja, akinek lánya és egyben menyje, Héra (Zeusz féltékeny és mindenre elszánt felesége) a születés és házasság védelmezőjét. A rómaiak pedig Cybele (Rhea római megfelelője) tiszteletére tartottak a természet újjáéledésekor, tavasszal különféle ünnepeket.

Mégsem ők az első istenanyák, akik előtt az ember meghajtotta a fejét. A világ egyik legrégebbi ősanyja, akit a tudomány is számon tart a mai Ausztria területén, Willendorfban “született”. A willendorfi vénusz egy nagyjából 11 centiméteres kőszobrocska, amelyre Szombathy József régész bukkant 1908-ban. Ez a meglehetősen telt idomú, idealizált női alakot formázó figura legalább 22 ezer éves és a kutatók egyik feltételezése szerint a termékenység, **anyaság** istennőjét faraghatta meg benne az alkotója. Felfedezése óta még számos hasonló, gyönyörű és kerekded nőalak került elő a világ több pontján (közülük igen sok Magyarországon), amely azt bizonyítja, hogy a kőkori ember számára a nők, anyák imádata mennyire fontos volt.

Krisztus születésével új istenanya kért és kapott helyet magának a nyugati emberek szívében. Máriát, akinek tiszteletére számos ünnepet és kiemelt napot szentel a kereszténység, a mai napig különleges imádattal veszik körül a hívők. Mária a tiszta és tökéletes, odaadó, önfeláldozó anyaság szimbóluma, de a középkorban nem csak rajta keresztül fejezték ki tiszteletüket az emberek az anyák iránt. A húsvétot megelőző böjti időszak negyedik vasárnapját például az 1600-as évek óta az anyaság napjának szentelték Angliában, de a balkáni népek is tartottak ehhez hasonló ünnepet, amikor a gyermekek meglátogatták édesanyjukat, nagyanyjukat, és [jelképes ajándékkal köszöntötték fel](#). Akárcsak ma.

Az [anyák napja hivatalos ünneplésének](#) gondolata először 1872-ben merült fel. Julia Ward Howe költő és író javasolta ekkor, hogy június másodikát szenteljék az anyák és a béke napjának az Egyesült Államokban. Aktivistaként már korábban is szenvedélyes hangon szólalt fel azért, hogy a nők szálljanak síkra a háborúk ellen, és június második vasárnapját nevezzék ki az anyák békenapjának, de az ő életében ezek a célkitűzések nem valósultak meg.

A ma ismert anyák napja Anna Jarvis nevéhez köthető. Anna maga sosem szült gyermeket, a napot édesanyja, Mrs. Anna Marie Reeves Jarvis emléke inspirálta, aki szociális munkásként sokszor hangoztatta, hogy a világ édesanyjai megérdemelnék, hogy legalább egy napot az évben az ő tiszteletüknek szenteljenek. Mrs. Jarvis 1905-ben hunyt el, és álmát lánya, Anna váltotta valóra. 1908-ban kifejezetten az ő tiszteletére tartott egy emléknapot a West virginiai Graftonban, majd ezután kezdett bele országos kampányba az anyák napja hivatalossá tételére. 1912-ben megalapította az Anyák Napja Nemzetközi Szövetséget, és védjegyévé váltak a “május második vasárnapja” és az “anyák napja” kifejezések. Kampánya során mindig nyomatékkal hangsúlyozta, hogy ez az ünnep bensőséges, családi nap kell hogy legyen, amikor a család személyesen köszönti fel az anyát és a nagyanyákat. Erőfeszítéseit siker koronázta, és 1914-ben Woodrow Wilson elnök hivatalossá tette az anyák napját.

A kereskedelem hamar “felkarolta” az ünnepet, Anna legnagyobb bánatára, aki szerint ez a meghitt és zártkörű családi megemlékezés a virágkereskedők és üdvözlőlappgyártók hatására egyszerű ajándékozássá silányult. Ugyanakkor éppen ezek a kereskedők kezdték el propagálni az ünnepet Európában is – nyilvánvalóan üzleti haszon reményében -, és az öreg kontinensen gyorsan el is terjedt az anyák napja. Annát ez azonban nem vigasztalta, és elszántan harcolt az ünnep üzletiesedése ellen, olykor még a törvénnyel is szembekerült ezért. Élete alkonyán már nem is akarta, hogy nevét kapcsolatba hozzák az anyák napjával, mert szerinte annyira eltért már az ünnep az ő eredeti szándékától.

Magyarországon a Vörös Kereszt nevéhez kötődik az [első hivatalos anyák napja](#), amit akkor – 1925-ben – még összekapcsoltak a hagyományos Mária-tisztelettel. Magyarországra az ünnep ötletét Petri Pálné, egy államtitkár felesége hozta Amerikából, és a legelső anyák napi ünnepséget 1925. március 8-án a MAV gépgyár foglalkoztatójában munkásgyerekeknek tartották. 1928-tól már miniszteri rendelet tette hivatalossá az iskolai ünnepségek sorában, majd ettől kezdve terjedt el széles körben is ennek a szép napnak a megünneplése.

Podlovics Zsolt

A MAGYAR FILM KÖSZÖNTÉSE

A magyar film százhusz éves.

A nevezetes évfordulókon – ez az – úgyszólván kötelező az ünneplés és az emlékezés, valamint a számvetés. Anélkül, hogy a főbb állomásokat felidézni, megjegyezzük: a nagy találmány, a mozi első szálláscsinálói magyar üzletemberek, a Zukor Adolphok voltak. Hollywoodot tulajdonképpen mi találtuk ki, a filmművészet sorsának alakításában pedig olyan kiválóságaink vállaltak szerepet, mint Korda Sándor és Kertész Mihály rendezők, Rózsa Miklós zeneszerző, Trauner Sándor díszlettervező, Bíró Lajos forgatókönyvíró, később Zsigmond Vilmos operatőr, az első esztétikai rendszert Balázs Béla alkotta meg – sokáig folytathatnánk a felsorolást.

Görbe János és Szellay Alice az *Ember a havasonban*

De maradjunk itthon. Kis országunk a vetített képek történetébe nem csak azzal írta be a nevét, hogy a világot megajándékozta a maga tehetségeivel, hanem jelentős vállalkozásokkal is. Természetesen szó sincs állandó diadalmenetről, a giccsesen napsugaras Meseautó-széria is a miénk, akadt később még rossz korszakunk. A citromot ne tartsuk narancsnak, amit Bástyá elvtárssal elhitettek *A tanú*-ban, de az *Ember a havason* az olasz neorealizmust termékenyítette meg, a *Körhinta* (Töröcsik Mari mosolyával) a néhai Mitterand francia elnököt is kalapemelésre készítette. Részt vállaltunk a kelet-európai új hullámok forradalmi zászlóbontásában a *Szegénylegényekkel*, a *Hideg napokkal*, a *Tízezer nappal* és számos más produktummal. Oscar-díj koszorúzta a *Mephistót*, *A légy* című animációs darabot, a *Saul fiát*, Tarr Béla új stílust teremtett a *Sátántangó*val, fesztiválsikereink száma tetemes. Túlzás nélkül állíthatjuk: az élmezőny környékén foglalunk helyet.

Mostanában szokás játékos szavazással kiemelni a legemlékezetesebb teljesítményeket. E sorok írója is színt vall: megnevezi a maga tucatjának korántsem tucat-műveit, melyek a magyar filmművészet életterejének bizonyítékai. Jancsó Miklós:

Szegénylegények, Szóts István: *Ember a havason*, Tarr Béla: *Sátántangó*, Huszárik Zoltán: *Szindbád*, Gothár Péter: *Megáll az idő*, Szabó István: *Mephisto*, Mészáros Márta: *Napló gyermekeimnek*, Kósa Ferenc: *Tízezer nap*, Fábri Zoltán: *Hannibál tanár úr*, Bacsó Péter: *A tanú*.

Töröcsik Mari és Soós Imre a *Körhintában*

Ezzel el is értünk a legfontosabb kérdéshez: miért is jár a köszöntés a jubileumon? Főképpen azért, mert a magyar film a mi valóságunk, múltunk és jelenünk tükré, rólunk szól, sikereinket és kudarcainkat, örömeinket és vágyainkat örökíti meg, példaképeket, igazi hősokeket állít elénk, erkölcsi példázatokról szól, magasztos eszmények átélését ígéri. Azonosulás, esetleg vita lehetőségét kínálja. A bővli csak *kikapcsol*. Ilyen felejthető termékünk is szép számmal akad. Tartalmas drámáink és vígjátékaink, a pozitív folyamatok pillérei ezzel szemben *bekapcsolnak*. Ehhez a közönség fogékonysága szükséges. Joggal szokták emlegetni: nem csupán a szerzők lehetnek tehetségesek, a nézők is. Godard, a modernség lassan százéves apostola mondta: a film – az igazság, másodpercenként huszonnégyszer. Követelmény, hogy a film-mesék az igazság felismerésének jegyében ábrázolják az egyre bonyolultabb világot. Hazudni nem csak a sajtóban tilos, a moziban sem szabad.

Felvetődhet a kérdés: miért fordítunk kiemelt figyelmet Lumière-ék találmányára éppen Pusztaberkiben, ahol nincs, soha nem is volt mozi és az emberek érdeklődését más határozza meg? Hadd vitatkozzam. A film azoknak a mindennapjait is befolyásolja, akik csak televízió vagy videó-fogyasztók, hiszen – jóllehet nem a széles vásznonról – ők is ismerik, ismerhetik a sokat idézett alkotásokat, hallottak róluk, mi több, emlegetik a szállóigéket mondjuk a Hyppolitból („ebből is egy kicsit, abból is kicsit”), *A tanúból* („a nemzetközi helyzet fokozódik”), újabban a Valami Amerika vagy az

Üvegtigris részeiből. Kultúra és művészet nélkül nem élhetünk teljes életet.

Dajka Margit és Latinovits Zoltán a Szindbádban

Százhusz esztendő hosszú idő, ez alatt divatok és irányzatok születtek és virágoztak el, a változások senkit és semmit sem kíméltek. A film némán született, de ma már bármilyen technikai csodára képes. Feladata, fennköltebb szóval missziója azonban – higgyünk benne – örök: gazdagabbá teheti szemlélőjét. Mi a hatalmas stúdiók káprázatos mutatványaival nem versenyezhetünk, nincsenek nemzetközi sztárjaink, ám ha a művészek okosan szólítják meg a nézőket és befolyásolják, jóra, szépre ösztönzik őket, teljesíthetik küldetésüket. Megbecsülést és támogatást érdemelnek. A magyar filmnek rendkívül gazdag a múltja. Ígéretes a jelene. Ugyanilyen lehet a jövője is.

Veress József

Hagyományt teremtve a Trianoni békediktátum emléknapijának idén ismét összegyűltünk és meggyújtottuk az Összetartozásunk tüzét!

Az én szeretett Pusztaberkim...

Beszélgetés Raskó Istvánné, Emmi nénivel

A 92 éves Emmi néni elképesztő emlékezőtehetséggel és szívből jövő szeretettel mesélt nekünk az életéről és Pusztaberkiről. Szavait különös gondossággal, végtelen udvariassággal válogatta meg, mindig úgy szólt, hogy senkit se bántson, senkinek az emlékét ne sértse. Sorsát, történetét hallgatva joggal lehetett volna benne fájdalom, megbántottság... de minden szavából csak a szeretet áradt, a megbékélés. Már nem itt éli a mindennapjait, de a szíve örökre Pusztaberkie maradt.

Ahogy saját szavaival mondja: *„Szeretem ezt a falut. Akármilyen göröngyös volt az útja, nagyon szerettem. Ezt a gyönyörű, kis, tiszta templomot... soha nem felejttem el. Hogy is fejezzem ki magam? Úgy érzem, hogy ez az én falum. Mindig visszavágyok ide.”*

– 1929-ben születtem, Pusztaberki községben – kezdi elbeszélését Emmi néni –, nem jó körülmények közé. Mondhatni, rossz helyre dobott a gólya. Az édesanyámmal, és az édesanyám nevelőanyjával éltünk itt Pusztaberkiben. Nehéz volt. Akkoriban szegények voltak az emberek Pusztaberkiben, köztük mi is, az én családom. Gyerekkoromban mindig úgy éreztem, hogy nem vagyok olyan, mint a többi gyerek. Mint gyerek, nagyon fogékony voltam mindenre, amit meg kell jegyezni. Én mindig a felnőttek körül settenkedtem, és megjegyeztem, hogy mit beszélnek. A családi helyzetem miatt nem nagyon engedtek gyerekek közé. Bár a felnőttek között is akadt, aki apámról kérdezgetett.

– Az általános iskolát itt Pusztaberkiben végeztem el. Nagyon érdekes dolog volt, hogy tulajdonképpen nem is volt iskola, mert az iskolát egészségügyileg nem találták megfelelőnek, és magánházaknál vettek ki egy-egy nagyobb szobát. Varényi, Borsodi, Szaniszló tulajdonosok adták bérbe a nagyszobát kb. 28 gyerek oktatására. Az első hat osztályt 1934-től 1940-ig Mosonyi László tanító úrnál végeztem, a 7.-8. osztályokat pedig 1940-től 1942-ig Blaskó Jolán tanító néninél.

– Blaskó Jolán nagyon jó tanító néni volt, és a II. világháború alatt, 1944 decemberében, az életem megmentője.

A háborúban itt harcok nem voltak, de az emberek nagyon féltek és ezért elmenekültek. A falu túlsó végén van az erdő, ahol egymás mellett voltak a pincék. Volt egy nagyon nagy pince is, ami akkora volt, hogy szekérrel be is lehetett hajtani és meg is lehetett fordulni benne: oda bújtunk el, mert nagyon jó meleg volt, és biztosak voltunk abban, hogy itt nem fognak megtalálni bennünket. Ebben a pincében bújt el a fél falu, vagy talán még többen is. Ott aludtunk több éjszakán át, mindenki vitte, amit tudott, ki pokrócot, ki még a paplant is. Azt hittük, megúsztuk, arra gondoltunk, ahogy bejöttek az oroszok, ugyanúgy tovább is mentek. Hát, nagyot tévedtünk, mert hónapokig beszállásolták magukat a faluba.

– A katonák valahogy megneszelték, hogy hol van a lakosság, és lehet, hogy valaki félelmében, lehet, hogy készakarva elárulta nekik, hogy hol vagyunk, és megtaláltak. Jöttek, azt mondták, hogy itt nem lehet maradni, haza kell menni, nem fogunk senkit bántani, azaz hazaparancsoltak bennünket.

Én magammal vittem a pincébe is egy füzetet, és abba írtam le azt, ami történik velünk. Amikor kijöttek és megtaláltak bennünket, meglátták nálam a füzetet és a ceruzát, az egyik katona kimeredt szemmel ordítani kezdett, hogy kém, spion! A földre lökött, lekapta a puskáját a válláról, hogy agyonlő. Ekkor Blaskó Jolán tanító néni, aki beszélte a nyelvüket, könyörögni kezdett neki, hogy ne bántsanak engem. *„Hát ő az én tanítványom volt! Ő mindig írogatott, olyan könyvmolyocska, nem kell vele törődni!”* Egy ideig úgy tűnt, hogy a katona hallgat a tanító nénire, de aztán kiabált, és újra rám fogta a puskát. Ekkor már

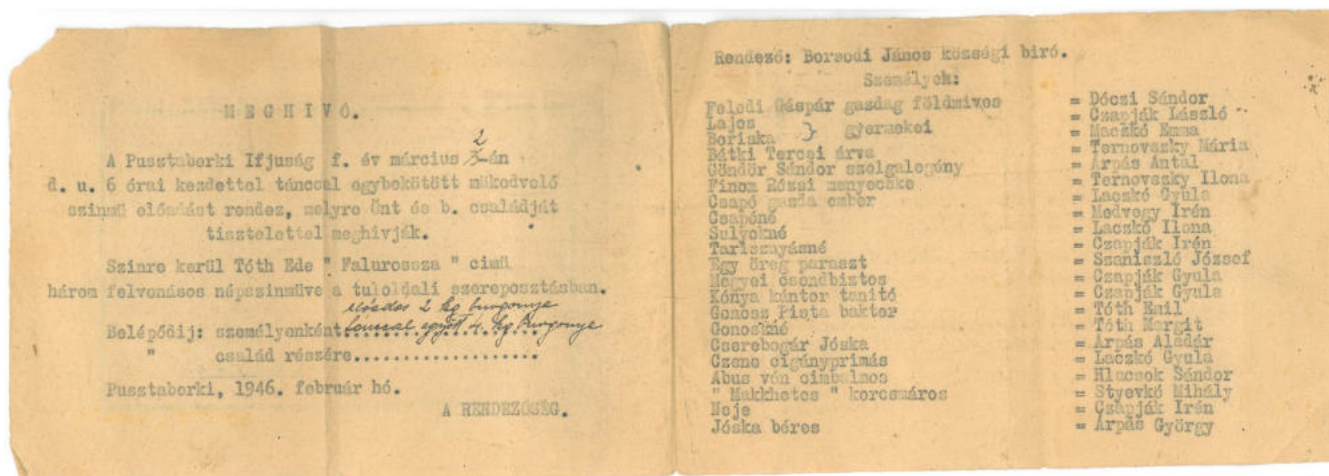
többen is odamentek hozzá, és le is térdeltek elé, hogy ne bántsa ezt a kislányt. És addig könyörögtek neki, amíg jobb belátásra nem bírták ezt a katonát. Elvette a füzetet, ami nálam volt, és azt mondta, hogy odaadja a tolmácsnak, az majd elolvassa, és ha hazudtál, akkor puff-puff neked! Tessék elképzelni, hogy meg voltam ijedve. Nem csak én, hanem mások is, mert mindenki arra gondolt: bevonulnak az oroszok és azzal kezdik, hogy lelőnek egy gyereket?!

– Ezután mindenkinek haza kellett menni, a szovjetek meg bekvártélyozták magukat, eszük ágában sem volt tovább menni, állítólag valami pihenő alakulat voltak. Minden házhoz jutott belőlük, nagyon sokan voltak. A családokat kitéték a házból, hogy aludjanak ott, ahol tudnak. Mi is édesanyámmal a tehénistállóban, a szalmán aludtunk, hosszú hónapokon keresztül. Nagyon rossz volt. Amit akartak, azt elvittek tőlünk, így hol volt mit ennünk, hol meg nem.

– Közben még egy olyan szituációba is keveredtem... mindig van rossz ember a faluban... hogy ugye megtudták, mi is történt velem a pincéknél, és elkezdték mondogatni a katonáknak, hogy „igen, igen, valami van a dologban”, mert olyasmit pletykáltak, hogy én adatokat gyűjtök.

Akkor a szovjetek bezártak engem otthon, a saját pincénkbe, az édesanyám pincéjébe, és becsuktak három napra. Enni nem adtak, csak inni. Három nap múlva jött pár olyan ember, tolmács a katonákhoz, akik beszéltek magyarul, és ők igyekeztek tisztázni engem. Kiengedtek a pincéből, visszakaptam a füzetemet, és megmondták, hogy semmi olyan nem volt benne, amiért engem agyon kellett volna löni. Utána még sokáig figyeltek engem, éreztem, hogy figyelnek, hátha elkövetek mégis valamit, amibe bele lehet kötni.

– A pihenőalakulatok váltották egymást a faluban: a régiek elmentek, jöttek újak, volt, aki jó volt; volt, aki rossz volt, de aztán tavasz táján, májusban, egyre ritkábban jöttek, és kezdett helyreállni a rend, kezdtünk visszarázódni. Unatkoztunk is már, mert nagyon sok fiatal volt a faluban. Elhatároztuk, hogy ne unatkozzunk mi se, ne unatkozzon már a falu népe se, csináljunk már valamit! Régebben, a régi években, összehoztak ilyen színjátszó csoportokat: miért ne próbálhatnánk meg mi is?! És megcsináltuk: olyan tizenöt fővel körülbelül, az első darabunk „A falu rossza” című népszínmű volt, amit Tóth Ede írt*. Összefogtunk: volt itt egy fiú, Árpás Antal, aki már komolyabban tudott foglalkozni a dolgokkal, ő megpróbálta kézben tartani az egészet, és mi valóban megcsináltuk ezt a színdarabot. Összeszedtük a fiatalokat, Árpás Antal pedig nagyon igyekezett, hogy minden rendben legyen. Ebben a társaságban én is benne voltam, az egyik főszerepet kaptam: én játszottam Feledi Boriskát. Aztán szerepelt még Ternovszky Ilona és Ternovszky Mária... ott volt még Csatai László... aztán Udvarnoki Lajos, aki egy nyugalmazott csendőr fia volt, gyönyörűen tudott hegedülni, és ebbe a darabba kellett egy kis hegedűszó is. Volt egy fiú, akit úgy hívtak, hogy Csefkó Mihály... aztán Czapiák Irénke, és Medvegy Irénke. Az előadás nagyon-nagyon jól sikerült, még Érsekivádkerten is voltunk a kultúrházban, kétszer is felléptünk. Harmadszor is meghívtak, de már nem tudtunk elmenni, mert én beteg lettem és két hétig nyomtam az ágyat. Az előadás tényleg olyan sikert aratott, hogy sokan nem akarták elhinni, hogy mi Pusztaberkiek vagyunk: „pestiek ezek!” – mondták. Ám volt ott egy bácsi, aki csak nézett-nézett, majd azt mondta: „nem Pestről jöttek, ezek tényleg Berkiek, a hétszilvafás nemesek* közül”.

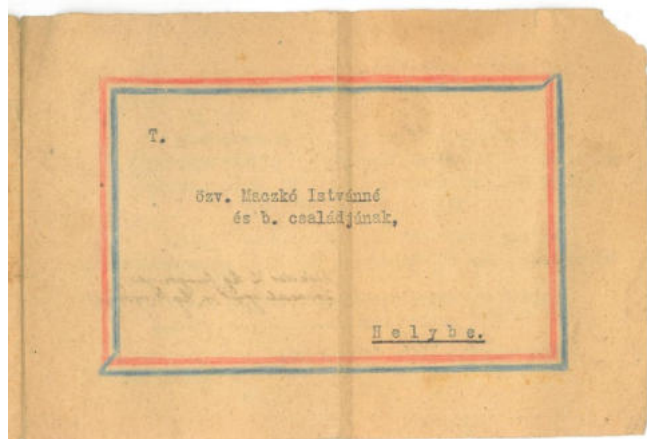
Eredeti meghívó A falu rossza című előadásra.

– Ezt azért mondhatta, mert voltak Berkiben olyan emberek, talán tízen-tizenketten, akik úgy tartották magukat, hogy nemesi származásúak, és ők a szegényebb embereket lenézték. Volt, akinek nem volt földje, és el kellett mennie máshoz dolgozni, és

volt olyan „nemes”, aki úgy fizette ki a dolgozóit, hogy egy napra, egy köcsög aludtjeget adott nekik, ez volt a bér. Ezek a „hétszilvafás”, vagy „kutyabőrös” nemesek nagyon sokra tartották magukat, a náluk szegényebbeket csak „szellérnek” nevezték

Ezek az úgy nevezett „nemes emberek” magukat akarták csak előtérbe helyezni, úgy gondolták, hogy csak azért, mert ők „nemesek” az emberek ingyen is eljönnek dolgozni nekik. Akinek pedig volt 15-20, vagy akár 30 hold földje, azokkal már nem nagyon lehetett beszélni se.

Egy kivétel volt, őt úgy hívták, hogy Zolti bácsi, egy nagyon aranyos, kedves nemesember, aki mindig segített a szegényeknek. Ő volt a Kapor Zsuzsikának a nagyapja, az egyetlen, nagyon rendes nemesember. A többiekben volt valami „csakazértis-gőg”, hogy csak azért is „megszúrom” azt a szegény embert, mert én nemes vagyok, megtehetem.

– Annyira belejöttünk a színjátszásba, hogy minden évben előadtunk egy darabot. Eljátszottuk például Gárdonyi Géza: „Fehér Anna”* című népszínművét, az is óriási siker volt. Abban nem csak fiatalok vettek részt, hanem idősebbek is, és én voltam benne a főszereplő. A többiek megszerettek, és mindig mondták, hogy csak akkor legyen következő darab, ha én is benne leszek. Gondoltam arra is, hogy színész legyek, de az édesanyám nem engedte. „*Ha te elmész, akkor mi lesz velünk?*” – mondta. Volt egy telkünk, pár hold földünk, aki dolgozni akart, abból meg lehetett élni, szerényen.

1947-ben mentem férjhez, egy borsosberényi fiúhoz, Raskó Istvánhoz, és 1948-ban vagy '49-ben már nem emlékszem pontosan, még akkor is hívtak egy darabba szerepelni, és még a férjemet is bevontuk.

– 1947-től a férjemmel Pusztaberkiben laktunk, az édesanyámmal és a nagymamámmal. Ám egy év elteltével úgy láttuk jónak, ha a férjem felmegy Pestre dolgozni, én meg majd találok valami munkát idehaza. Nem volt könnyű akkoriban munkát találni, a véletlen segített hozzá. Egy alkalommal valamilyen ügyben jártam a Horpácsi Tanácsházán, ahol a tanácselnök valami jelentéssel kintlódott, na, meg a vonalzóval. Megkérdeztem, hogy segíthetek-e vonalazni egyenesen. Odaadta a vonalzót, meg a papírt, és én elkezdtem vonalazni az előttem lévő sablon mintájára. Aztán mikor elkészültem, átadtam nekik. Elvette és felkiáltott: „*Ilyen segítség kellene nekem! Nem jönne el hozzánk dolgozni? Kéne egy adminisztrátor!*”. Szóval, 1951-től a horpácsi

tanácsnál dolgoztam, 2-3 évig adminisztrátori munkakörben, majd a Csernák Józsi helyett 2 évig a Végrehajtó Bizottság titkára lettem. Télen-nyáron biciklivel jártam át Pusztaberkiből Horpácsra.

– Horpácson volt az a bizonyos Mikszáth-féle kastély, illetve kettő is volt belőle. Az egyik a nagy, ahol a Kálmán, a Mikszáth Kálmán fia lakott, a másik pedig, ahol a másik fia, Albert lakott, az már emeletes volt. Velük megismerkedtem, és nagyon jóban lettünk. Olyan rendesek voltak, hogy felajánlották nekem, hogy az emeleti részen, amit ők nem használnak, adnak nekem egy szobát... amiben nem volt ugyan bútor, én szereztem bele... hogy amikor rossz idő van, vagy annyira elhúzódott egy ülés a hivatalban, hogy már lehetetlen volt elindulni, akkor ott aludtam náluk. Nagyon megszerettem őket. Ott lakott Mikszáth Kálmánné, az ifjú Mikszáth Kálmán felesége, tündéri kis teremtes volt. Ott lakott még Mikszáth Albertné, és Mikszáth Edit, és a férje, Csenei Iván. Velük nagyon sokat beszélgettünk, nagyon jó volt. Én ezt megtiszteltetésnek vettem, hogy velem is milyen jókat lehet beszélgetni. A horpácsi tanács persze nem jó szemmel nézte ezt a barátkozást, de én mindig nagyon jól éreztem magam velük. Csenei Iván azt mondta nekem, hogy őt úgy szólítsam, hogy Iván bácsi. Édes, aranyos ember volt. Amikor ott aludtam, reggelente félt, hogy elalszom, és volt egy hosszú botja, úgy négy méteres, és azzal mindig megverte nekem az ablakot. ☺

– Eközben a férjem Budapesten dolgozott az építőiparban, majd felvették a Műszaki Egyetemre. 1954-ben a férjem kijelentette, hogy ő nem bírja egyedül ezt, hogy nappal dolgozik, este meg várja az egyetem, meg a tanulás. Még arra sincs ideje, hogy egyen. „*Ha így élünk, akkor minek házasodtunk össze?*” – kérdezte. Beláttam, hogy végül is igaza van, ott a helyem mellette. Ezért úgy határoztam, itt hagyom Horpácsot és megyek a férjem után. Nem akartak elengedni Horpácsról, de végül mégis sikerült. Beleegyeztek. 1955-ben már sikerült Budapesten dolgozni, az I. kerületi Közértnél. Az Élelmiszeripari Vállalat ellenőrzési osztályára vettek fel, mint adminisztrátort. Időközben meghalt a nagymamám, édesanyám egyedül maradt Pusztaberkiben. De ezért lehúztam vagy 6 évet Pesten. Időközben, 1956-ban, megszületett Zsuzsa kislányom, ezért 1961-től újra Berkiben éltem az életem. Három ciklusban a községi képviselőtestületnek is a tagja voltam.

– 1975-ben történt, amikor én már 46 éves voltam, hogy a budapesti FÉMBÚTOR Ipari Szövetkezet bővíteni akarta a Rétságán lévő üzemét, és Pusztaberkiben akarta ezt megvalósítani. A régi iskola épületét vették ki bérbé, és a nevelői lakást is. A rétsági üzemrészben előre gyártott fémvázat, félkész széket, asztalt kellett itt összeszerelni. 10-15 főt

kerestek erre a munkára, de csak tízen jelentkeztek, ám kiderült, hogy a munkát tízen is el tudják végezni. Ehhez a feladathoz kerestek egy vezetőt, aki összefogja ezeket az embereket. Engem ajánlottak erre a munkára, és én elvállaltam. 9 évig voltam ennek a kisüzemnek a vezetője. Nagyon jó munka volt. A létszám lemorzsolódott nyolcra, de nyolcan is elvégeztük a kiadott feladatot. Minél jobb volt a százalékunk, annál jobb pénzt kaptunk.

– Néha voltak veszekedések... nem is, inkább vitatkozások, de aztán a végére úgy belejöttünk, hogy szépen kezdett emelkedni a fizetésünk és jutalmat is kaptunk. Kilenc évig csináltam ezt, és az üzem tizenegy évig működött. Ahogy elértem az 55 éves kort, kiléptem a munkahelyről, megyek haza kertészkedni az édesanyámhoz, meg a lányomat nevelni. Amikor eljöttem, úgy gondolták, hogy majd csökkentik az adminisztrációt, volt egy aranyos kis asszonyka, akit nagyon kedveltem, úgy hívták, hogy Seres Józsefné, őrá sózták ezt a feladatot.

– A lányomat közben felvették az egyetemre, és Budapestre ment. 1992-ben pedig hirtelen, minden előzmény nélkül meghalt a férjem. Ekkor egyedül maradtunk az édesanyámmal, akivel a 2000-ben

bekövetkezett haláláig együtt éltünk. 92 éves kort ért meg, annyit, amennyi én vagyok most. A nagymamám 86 éves koráig élt. A dédapámat úgy hívták, hogy Dávid András, Pusztaberkiben született, ő juhász volt, 95 éves korában halt meg. A szüleim mesélték róla, hogy ő olyan ember volt, akit mindenki szeretett. A faluban lakó földbirtokosok, akik itt laktak ebben a kastélyban, mindegyikkel olyan jó viszonyban volt, hogy egész napokat tudtak átbeszélgetni. A dédapám itt lakott szemben az iskolával, és valószínű, hogy nem lehetett olyan buta ember, hogy egy földbirtokos, aki valószínűleg iskolázott volt, mit tudott egy juhász emberrel egész nap beszélgetni, és tegeződni.

– Szeretem ezt a falut. Akármilyen göröngyös volt az útja, nagyon szerettem. Ezt a gyönyörű, kis, tiszta templomot... soha nem felejttem el. Hogy is fejezzem ki magam? Úgy érzem, hogy ez az én falum. Mindig visszavágyok ide.

– Tudja milyen furcsa dolog az, hogy 92 éves vagyok... de néha nem érzem. Vannak olyan éjszakáim, amikor nem tudok aludni, és minden eszembe jut.

Nagyon szépen köszönjük a beszélgetést Emmi néninek!

Szántó Tibor

Az újság szerkesztőiként úgy érezzük, hogy a beszélgetésben elhangzott szavak, kifejezések némelyikéhez nem árt némi magyarázatot fűznünk, ezeket a szavakat a szövegben *-gal jelöltük meg.

„A falu rossza” – népszínmű három felvonásban, Tóth Ede legnépszerűbb műve. A Nemzeti Színház 1874. évi irodalmi pályázatán a huszonnégy benyújtott kézirat közül Tóth Edének ez a munkája nyerte el a száz arany pályadíjat. Zenéje Erkel Gyulától való, de a dalbetéteket nem ő maga szerezte, hanem Simonffy Kálmán, Szentirmay Elemér és mások népdalaiból állította össze. /forrás: wikipedia/

„hétszilvafás nemes” – a kisnemesek legalsó kategóriájához tartozó, egyetlen jobbágytelkén parasztmódra élő és gazdálkodó, vagy az iparban dolgozó nemes. Csupán címeres levéllel (*litterae armales*) nemesítették őket. Nem voltak jobbágyai és jobbágytelkei, legfeljebb néhány zsellér szolgálta

őket. Gúnyos neveik: parasztnemes, bocskoros nemes, hétszilvafás nemes, félsarkantyús nemes, kurta nemes.

„Hétszilvafás” nevüket telkük mérete alapján kapták: olyan kicsi, hogy csak hét szilvafa fér el rajta. /forrás: wikipedia/

„Fehér Anna” – betyártörténet három felvonásban, egy alföldi népballada feldolgozása Gárdonyi Géza által. A magyar drámairodalom egyik jelentős darabja. Az ősbemutatója 1905-ben volt, a Király Színházban. A főszerepet Fedák Sári játszotta, Mancsi szerepét Medgyaszay Vilma, a násznagy szerepét pedig Rátkai Márton alakította. /forrás: mek.oszk.hu/

FOTÓPÁLYÁZAT

„Pusztaberki képekben” címmel fotópályázatot hirdetünk.

Pályázni lehet bármilyen a településről, a településen készült fotóval, ami akár tágabb értelemben is bele illik a megadott témakörbe. A képeket digitálisan az info@pusztaberki.hu email címre kérjük eljuttatni.

Minden pályázó maximum 3 képpel pályázhat.

Beküldési határidő: 2021.09.20.

A beérkezett képekből kiállítást szervezünk. A legjobb képeket díjazzuk.

Tanú vallatás a Horpátszon lakó Tekintetes Veres László Úr feljelelentésének tárgyában, amit a Berki Pusztán lakozó Tekintetes Kajtár Bodonyi Mihály Úr hatalmaskodása okán tett

/Tóth Tamás: Nagy Iván iratai – Nagy Iván Könyvek 13. (Balassagyarmat 2003.)/

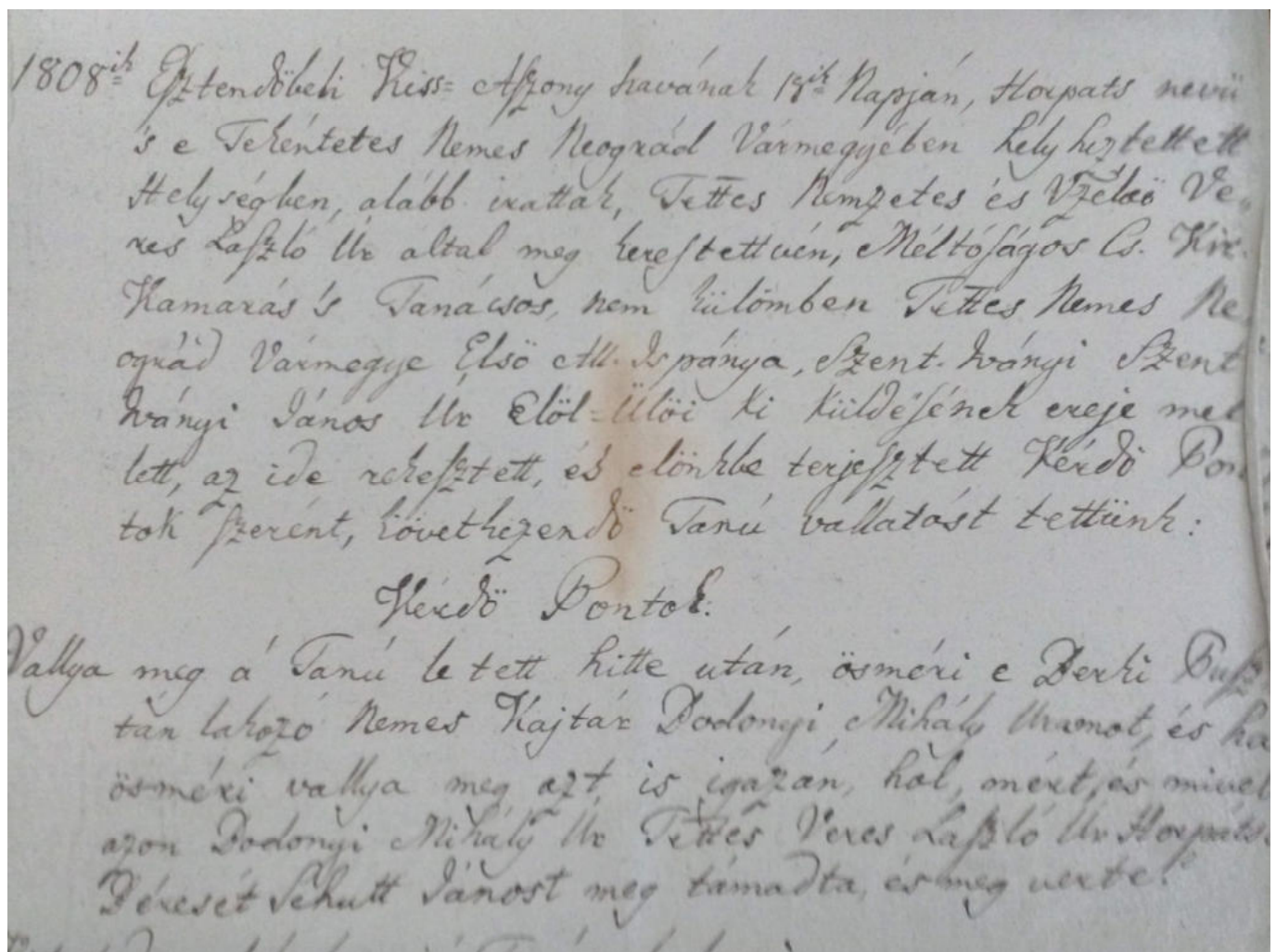
1808. Kisasszony hava (augusztus) 18. – Horpács

Jegyzőkönyv (részletek)

„1808-ik Esztendőbeli Kiss-Asszony havának (augusztus) 18-ik Napján, Horpács nevű 's e Tekintetes Nemes Neograd Vármegyében Helyezettett Helységben, alább irattak Tettes (értsd: Tekintetes) Nemzetes és Vitézli Veres László Úr által megkeresztettvé Meltóságos Cs. Kir. Kamarás 's Tanácsos, nem külömben Tettes (értsd: Tekintetes) Neograd Vármegye Első All Ispánja Szent Iványi Szent Iványi János Úr Elöl Ülői ki küldetésének ereje mellett, az ide rekesztett és előnkbe terjesztett Kérdő Pontok Szerént következő Tanú vallatást tettünk:

Kérdő Pontok

Vallja meg a Tanú le tett hitte után, ösméri e Berki Pusztán lakozó Nemes Kajtár Bodonyi Mihály Uramot, és ha ösméri vallja meg azt is igazán, hol, mért, és mivel azon Bodonyi Mihály Úr Tettes (értsd: Tekintetes) Veres László Úr Horpács Béresét Schutt Jánost meg támadta és meg verte?

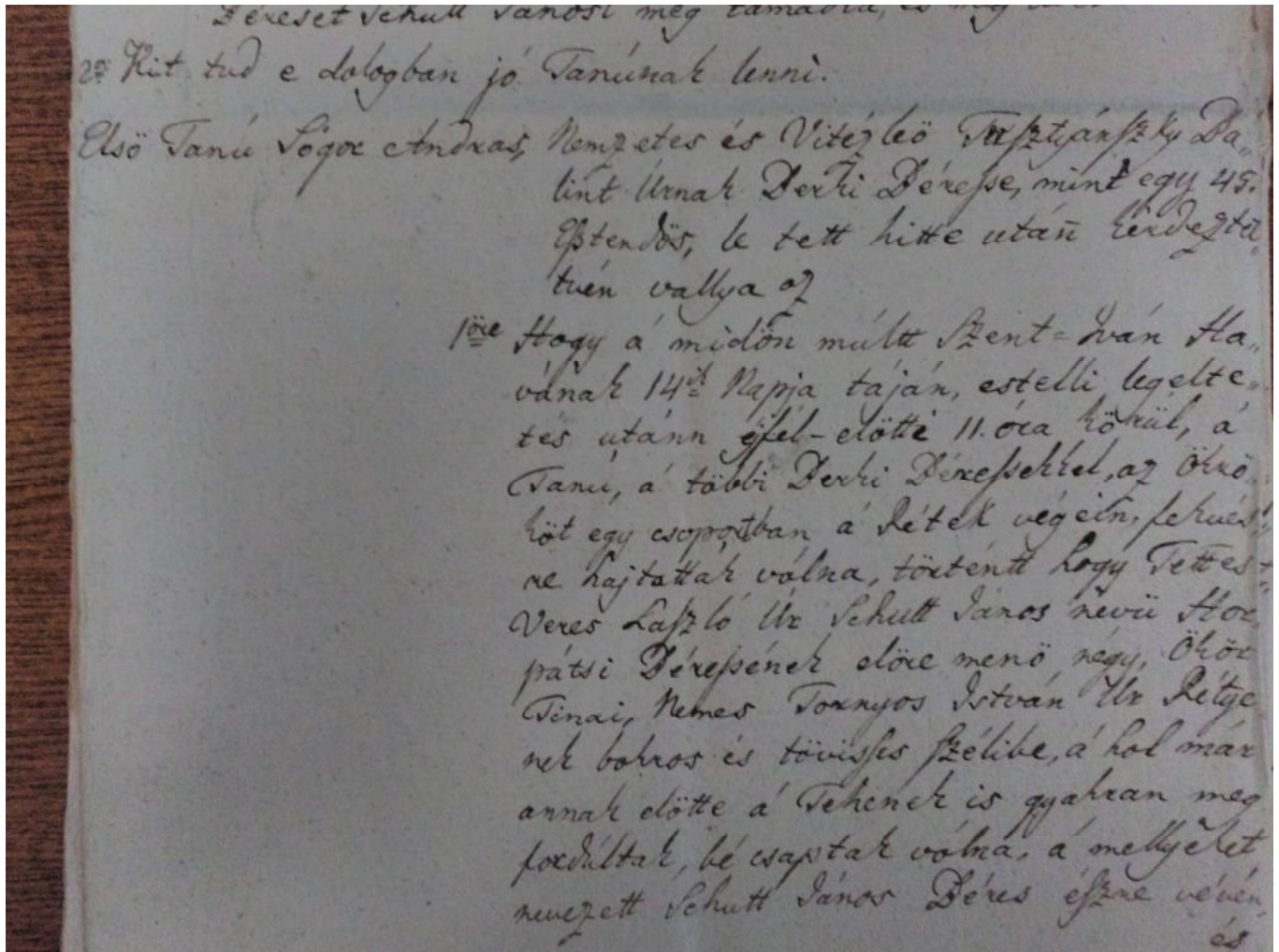

Kit tud e dologban jó Tanúnak lenni.

Első Tanú Sogor Andras, Nemes és Vitézlő Tresztyánszky Bálint Úrnak bérese, mint egy 45. esztendős, le tett hite után kérdeztetve vallja az

1-öre

Hogy midőn múltt Szent Iván Havának (június) 14-ik Napja táján estelli legeltetés után éjjél-előtti 11. óra körül, a Tanú, a többi Berki Béresekkal, az ökrököt egy csoportban, a Rétek végein fekvésre hajtatták volna, történt, hogy Tettes (értsd: Tekintetes) Veres László Úr Schutt János nevű Horpátsi Béresének előre menő, négy ökor Tinai, Nemes Tornynos István Úr Rétyenek bokros és töviskes szélébe, a' hol már annak előtte a Tehenek is gyakran meg fordultak, bé csaptak volna, a mellyeket nevezett Schutt János Béres észre vévén és ki hajtani akarván, Nemes Kajtár Bodonyi Mihály Uram hozzája ugrott és rud forma vastag 's hoszu bottal, vállai között tehetsége szeréntt a Tanú szeme látára kétszer keményen meg ütötte; és midőn harmadszor is feléje emelte volna azon vastag bottyát, az alatt el ugrásal mentette magát a több ütésektől. "

A következő három Tanú ugyanezt a tényállást mondta el, majdnem szóról-szóra, ezért nem látom sok értelmét, hogy mindegyiket beidézzem.

De a Tanúk neveit felsorolom:

„Második Tanú: Kapás János Bódy István Úrnak Berki Bérese, mint egy 41. Esztendős le tett hite után kérdeztetvén vallja”

„Harmadik Tanú: Revai István, Tettes (értsd: Tekintetes) Nemes Veres Ferenczné Asszonynak Bérese, mint egy 26. esztendős le tett hite után vallja”

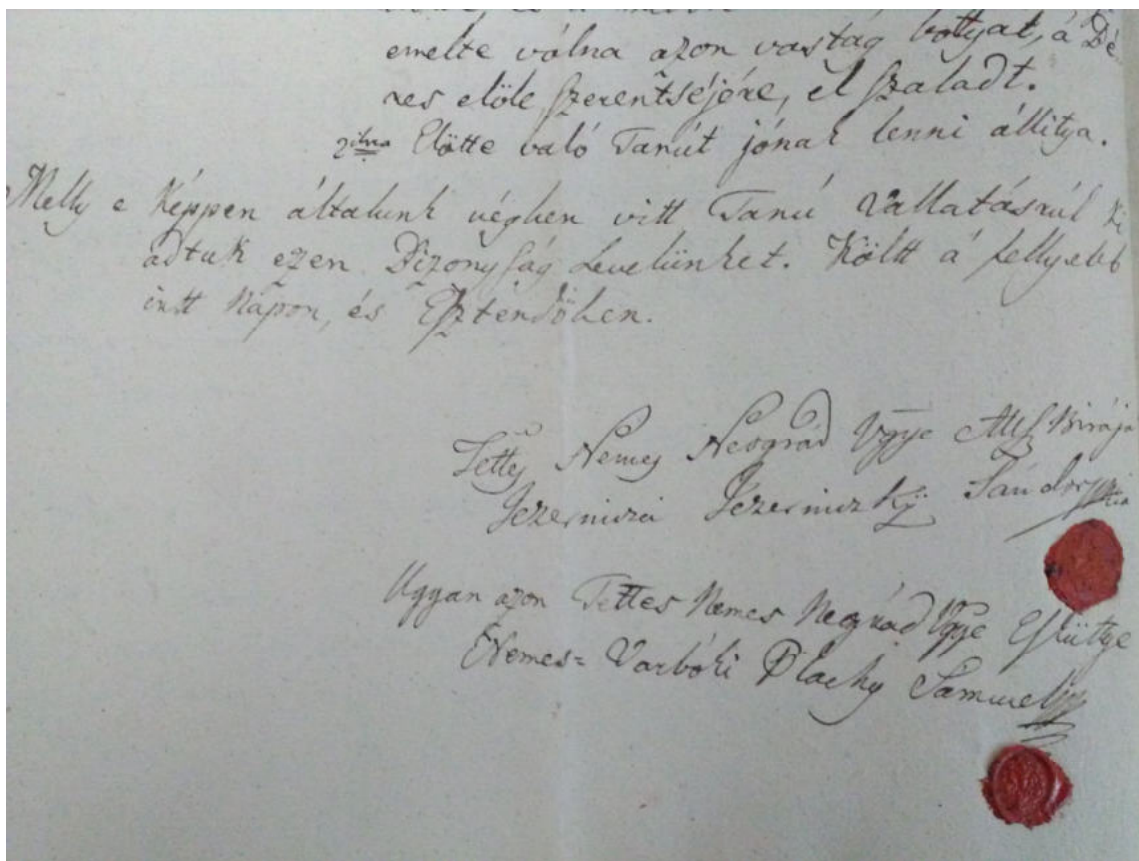
„Negyedik Tanú: Balik János Nemes Suhajdy Imréné Asszonynak Horpátsi Bérese, mint egy 24. esztendős le tett hite után vallja”

A tanúkihallgatási jegyzőkönyv végén pedig ez áll.

„Melly e Képpen általunk véghez vitt Tanú Vallatásnál Ki adtuk ezen Bizonyság Levelünket. Költt a fellyebb esett Napon és Esztendőben

Tettes (értsd: Tekintetes) Nemes Neográd Vgye (értsd: Vármegye) Allszbirája (értsd: Alszolgabírája)
Jezerniczei Jezerniczky Sándor
(pecsét)

Ugyan azon Tettes (értsd: Tekintetes) Nemes Neográd Vgye (értsd: Vármegye) Esküttye
Nemes Varbóki Plachy Sámuel
(pecsét)”

Szántó Tibor

Egy Kedves új család bemutatkozását közöljük az alábbiakban, és sok szeretettel köszöntjük Őket településünkön.

Kedves pusztaberkiek!

Augusztus elején megérkeztünk kedves kis falutokba.

Rengeteg munka van mögöttünk és tudom, hogy ennél még több hátra, hogy rendezni tudjuk a körülményeinket a ház körül bent és kint, mégis sokkal jobb és könnyebb már így nekünk, hogy végre itt lehetünk, nem ingázunk tovább, a ház körüli és szakmánk szerinti munka mellett napi szinten jut idő környék felfedezésére.

Férjimmal mindketten pedagógusok vagyunk, emellett nagyon szeretjük a természetet, a vidéki élet lehetőségeit. Négy iskolás korú gyerekünk van, őket biztos hamar megismerhetitek majd sokan. Bár csodás kisgyermekkoruk Nézsán telt (ahol mindenkit és mindent jól ismertek), máris szívükbe zárták Pusztaberkit, a gyönyörű vadregényes kertet, játszóteret, szeretnek kalandozni a falu körüli erőkben, mezőkön (van, aki már teheti ezt önállóan, mások még csak velünk).

Nagyfiam rendszeresen fut, láttam, hogy többen futnak a faluban... Ha van köztetek, akivel 1-2 futás során felfedezhetné a környék futóútjait, az kérlek jelezze nekem (ő szívesen megy egyedül.. ön örülnék, ha kezdetben lenne mellette ezeken a számunkra még ismeretlen utakon valaki).

Állataink is velünk jöttek. Kecskéink legelőterületének végleges kialakítása még időnkbe telik - ha valakinek felesleges, nem mérgező zöldhulladék van és valahogy meg tudjuk szervezni a hozzánk jutást (Rákóczi út 21.), biztos, hogy örömet okoz nekik, ha a széna mellett más is jut néha. (túl sokat az egyéb teendőink mellett nem tudunk vállalni, de ha valahol a közelünkben útban lennének levágott gallyak, kukoricaszár stb, azt talán még gyalogosan is el tudnám nekik hozni).

Üdvözlettel: Dulai Viktória

Új rovatot indítottunk – Jelen vagyunk Pusztaberkiben címmel, ahol a településünkön jelenlévő és működő vállalkozások, gazdasági szereplők, egyéni vállalkozók mutatkoznak be olvasóinknak.

Deres kert

A faluban 2018-tól megjelenő Deres Kert egyik tulajdonosa vagyok, Tóth Zoltán.

Váci születésű vagyok, oda valósi a családnak, melynek szakmája a már kihalóban lévő bördíszműves mesterség.

Szüleim gyerekkoromban örökölték Vác mellett, a Nyulasban egy telket, és ott kezdődött a növények megszeretése. Majd nagymamám halála után az egyik váci lakótelepről a kertés övezetbe költöztünk, ahol édesanyám felvette újra a kapcsolatot egy gyerekkori barátjával, aki a mezőgazdasági iskolában tanár volt. Nos, Karsci a szakmája miatt sok embert ismert a vácrátóti botanikus kertben és bemutatott az akkor még ott dolgozó Galántai Miklósnak a sziklakert vezetőjének és az üvegház vezetőnek, Gelencsér Lászlónak, innen már nem volt megállás és elindult a növények szakmai ismerete és gyűjtése.

A két szakember megtanított arra, hogy ha gyűjtővé szeretnék válni, akkor a növények magyar neveit szinte felejtsem el és mindent latinul tanítottak meg nekem, hiszen a külföldi katalógusokban is azt fogom látni. A sok év alatt nagyon nagy változás nem történt a hazai növény kínálatban, sajnos. Az internet viszont kitért a világot, és lehetett böngészni a külföldi katalógusokat.

Az angolok a csúcok a kert megteremtésében és a növények termesztésében, a klímájuk egyedülálló, ezáltal az érzékenyebb klímájú növényeket is tudják ültetni a kertjeikbe. Gelencsér Laci a botanikus kertben megmutatta és elmagyarázta, hogy a dél-afrikai hagymásokat hogyan lehet itthon is kint teleltetni. A sok ember által ismert Szerelmevirág, azaz Agapanthus lombhullató fajtáit egy vastag

lombtakaróval jól tudjuk a hazai klímánkon is teleltetni, ezek a növények, mint Szerelmevirág/ Amaryllis, Ernyőliliom/Crinum, Sáfrányfű/Crocus a hideget jól bírja, de hazájában télen semmilyen csapadékot nem kap, és ezért kell nálunk erősen takarni, a téli csapadékot kell megszüntetni náluk Magyarországon. Szóval, ezek lettek a nagy kedvenceim. Szüleimnél, Vácra volt cirka 20 évig a kertem, de koruk miatt nincs messze az idő, amikor megszűnik a váci élet, ezért úgy döntöttem, hogy nézelődünk ingatlan téren.

Mivel egy jóbarátom szülei Pusztaberkibe költöztek, ezért körülnéztünk a faluban, és megtaláltuk ezt a nagyon elhanyagolt gyöngyszemet. A kertet 3 hónapig takarítottuk, közel 10 évig nem volt gondozva a kert, mérhetetlen fa hulladék gyarapodott össze benne. Már a tisztítás után fantasztikus képe lett a 2500 nm-es birtoknak, ekkor lépcsőket készítettem a kertben megtalált anyagokból. A régi gazdasági épület helyét feltöltöttük, és ott kapott helyet a sziklakert.

Sokan azt hiszik, ha sziklakertről beszélünk akkor, tűző nap és hőség érheti a növényeket, de ez nem igaz, az itthon is kapható sziklakertiek többsége sem bírja a klímaváltozás miatti nyári 36 fokot. Ezért nálam a sziklakert délelőtti napsütést kap csak. Elkezdtem több kisebb virágos ágyást kialakítani a kertben, melyek inkább félárnyékos területen helyezkednek el, és a birtokon volt egy nagy napos tisztás, amit felszántattam és ide egy nagy napos évelő és egy nyári ágyást terveztem, melyben utak vannak Minden ismerőstől begyűjtöttem a régi szőnyeget és

linóleumokat és azok lettek az utak alapjai melyre a faluban termelődött fa darálékot öntöttem. Megindult az ültetés de ekkora ágyásokban rengeteg időmet vette el a gyomlálás, jó barátom, akinek a kertje elnyerte Magyarország legszebb kertje címet, adta a tanácsot, hogy gyomok ellen, ha jól akarok magamnak, akkor sűrű beültetés kell, hogy maguk a virágok nyomják el a gyomokat, azzal például, hogy elveszik a fényt a gyomok elől.

Közel 600 fajta növény található meg a kertben, és ezek hibridjeivel az 1200-at is meghaladja a növény anyag a kertben. Próbálok zöld lenni, van egy ásott kút a birtokon, ami sajnos a meleg klíma miatt már nagyon kevés vizet termel, de egyelőre egy-egy napos pihenővel tudom azért öntözni a kertet.

A kis faház mellett felállítottunk két 1200 literes esővíz tárolót, ami egy nagyobb eső után bizony

megtelik. 2018 óta talán kétszer vagy háromszor kellett csapvízzel öntözni. A növények döntő többsége nincs elkényeztetve öntözéssel, Budapesten dolgozunk, és péntek délután érkezünk a telekre, ekkor indul az öntözés, tehát heti egyszer kapnak vizet a növények. Különben szakmailag sincs értelme a sűrű kis öntözésnek, ilyenkor a növények a földfelszín közelébe növesztik gyökérzetüket, ami halálos rájuk, ha például a család elmegy néhány napra nyaralni, ekkor a földfelszín 3-4 centiméteres rétege gyorsan kiszárad, vele együtt a növények gyökere is. Érdemesebb ritkábban, de bőségesen öntözni, hogy a víz mélyebbre hatoljon, és a növények a mélyebb, biztosabb rétegekbe növezzék a gyökérzetüket. Így több napra is ott tudjuk hagyni a kertet. Általános szabály, hogy inkább kora reggel a legjobb öntözni, ugyanis az esti öntözés által a levelek nem tudnak gyorsan megszáradni, ami a gombás megbetegedések táptalaja. Viszont, ha tudunk permetezni érdemes pont estére időzíteni, mert a permetlé sokkal tovább tud felszívódni a leveleken, mert nem párolog el olyan gyorsan a hűvösebb idő miatt.

Magában a kertben próbálok minél kevesebb vegyszert használni a dísznövényeknél, viszont az én tapasztalatom szerint jó gyümölcsstermés nehezen érhető el állandó permetezés nélkül.

A kert 2020 óta a Facebook-on meghirdetett időpontokban látogatható, térítés ellenében.

2021. III. NEGYEDÉVI SZÁLLÍTÁSI REND

Házhoz menő SZELEKTÍV hulladékgyűjtés időpontjai

2021. augusztus 10.

2021. szeptember 7.

Ügyfélszolgálatunk elérhetősége:

cím	ügyfélfogadás	telefon	e-mail	honlap
DTkH Nonprofit Kft. 2660, Balassagyarmat, Szügyi út 65/A	K: 07.00-19.00	28/561-200	ugyintezes@dtkh.hu	www.dtkh.hu

Madarak és fák napja

1902. május 19-én, Párizsban egyezményt kötöttek az európai államok a mezőgazdaságban hasznos madarak védelme érdekében. 1902-ben Chernel István ornitológus szervezte meg Magyarországon először a madarak és fák napját, amelyet az 1906. évi I. törvénycikk szabályozott. Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter körrendeletben írta elő: évente egy napot a népiskolákban a tanító arra szenteljen, hogy a tanulókkal a hasznos madaraknak és azok védelmének jelentőségét megismertesse. Megünneplésének időpontja változó. (forrás: Neumann-ház – Irodalmi Szerkesztőség)

Ez a nap a természet és az élővilág védelmének napja. Fontos, hogy mindenki figyelmét felhívjuk e jeles napra, hiszen környezetünk védelme mindannyiunk közös feladata. A XX. század első felében minden évben megtartották ezt az ünnepet, de a II. világháború után feledésbe merült, csak 1994-ben vált ismét országos mozgalommá. 1996-ban kormányrendeletet adtak ki, amely a korábban május elején, változó időpontban megtartott jeles nap megünneplését május 10-ben rögzítette.

1996 óta egy Németországból indult mozgalom hatására Magyarországon is minden évben megválasztják az év fáját és madarát. A választás célja, hogy a természeti kincsnek számító hazai erdőkben élő gyönyörű fákra, illetve madarakra széles körben felhívja a figyelmet. Az elmúlt években volt már az év fája a szelídgesztenye, a törékeny fűz, a mézgás éger, az ezüst hársfa, a tiszafa, az év madarának választották már a mezei verebet a kanalasgémét, a kék vércsét, a fecskét, a széncinegét.

Történeti előzmények

A modern értelemben vett természetvédelem alig több mint egy évszázados múltra tekint vissza, ám a

természet értékeinek védelmére a történelemben számos példát találunk. A korabeli vadászati tilalmak, az erdők területének felmérése és számbavétele, új erdők telepítése, a vadászati rendtartás meghonosítása, az erdők védelmével kapcsolatos törvények és rendeletek kiadása a középkortól kezdve fontos állami és gazdasági érdekeket tükrözött. Később jelentek meg a különböző „természetvédelmi akciók”, állat- és növényhatározó összeállítások, az állatkínzások elleni intézkedések, egyesületek alapítása, folyóiratok, tanulmányok, cikkek, majd az iskolákban beemelték a természettudományos ismereteket nyújtó tantárgyakat, és a faiskolák, iskolakertek létesítése, a káros és hasznos madarak meghatározásának és a nevezetes fák és facsoportok védelmének kérdése, ha közvetve is, de a természetvédelemre irányították a figyelmet. Herman Ottó természettudós 1882 márciusában alapította meg az Országos Állatvédő Egyesületet, majd az 1883-ban megjelenő új vadászati törvény kiadása után felgyorsultak az események, új fejezet kezdődött a természetvédelem történetében. Ez elsősorban az ő személyes fellépésének köszönhető, tevékenysége hosszú időre meghatározta a természetvédelemmel kapcsolatos hazai törekvéseket. Herman Ottó az Országos Állatvédő Egyesület 1900. februári közgyűlésén ismertette először a madárvédelemmel kapcsolatos elképzeléseit. Gondolatait hivatalos statisztikai adatokkal támasztotta alá, amely szerint Párizsban, a hivatalos kimutatás szerint egyetlen évad alatt 32 000 rigót, 114 000 pacsirtát emésztett fel a „divat és a gyomor irtóztató” hatalma. Herman a közgyűlésen Magyarország iskoláiban egy olyan ünnepnap, a Madarak és Fák Napja meghonosítását vetette fel, amely az amerikaihoz hasonló. A közgyűlés javaslatát elfogadva 21 tagból álló bizottságot választott a terv kivitelezésére, azonban az egyöntetű lelkesedés ellenére még hat évet kellett várni a „tengerentúli” ötlet hazánkban való bevezetésére. Addig azonban fontos rendeletek születtek a természetvédelemről. 1901-ben Darányi Ignác földművelésügyi miniszter kiadta 24.655/1901. számú rendeletét a mezőgazdaságra hasznos állatok védelme érdekében. A rendelet a denevért, a vakondot, a cickányt, a sünt és még 89 madárfajt helyezett védelem alá. A mozgalom hazai elindítására jelentős hatással volt az 1902. május 19-én, a „mezőgazdaságra hasznos madarak védelme” érdekében megkötött párizsi egyezmény, amelyet a magyar országgyűlés 1906-ban foglalt törvénybe. A törvény, annak ellenére, hogy gazdasági hasznuk és károkozásuk alapján kategorizálta a madarakat, komoly előrelépést jelentett a mai értelemben vett modern természetvédelem felé, amely önálló, védendő és megőrzendő értéként tekintett az élővilágra. Az egyezmény hatására Chernel István ornitológus, Herman Ottó barátja még ugyanebben az évben Kőszegen állatvédő egyesületet

alapított, majd az országban elsőként, a Szent Benedek-rend kertjében megrendezte a „Madarak Napját”. A példa követőkre talált, a következő év tavaszán már Sopronban is szerveztek ilyen napot. Az 1900-ban felvetett ötletet 1906-ban siker koronázta. Herman Ottó közbenjárására az Országos Állatvédő Egyesület levelet intézett gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, amelyben javasolta, hogy minden elemi és népiskolában egy tavaszi vagy nyár eleji külön napot minden tanító annak szentelhessen, hogy megismerteti a gyermekekkel a fák és madarak értékeit, a fák és a fásítás jelentőségét, a hasznos madarak fészkelésére, szaporítására és védelmére vonatkozó legfontosabb tudnivalókat.

A minisztert döntésében befolyásolhatta az, hogy 1904-ben Amerikában tett utazást, és ott a helyszínen meggyőződhetett „az iskolai ünnepek pedagógiai és közgazdasági becséről”. Apponyi Albert 1906. április 27-én, 26.120 szám alatt kibocsátott körrendeletét eljuttatták a királyi tanfelügyelőségekhez, a közigazgatási bizottságokhoz, valamint az egyházi főméltóságokhoz. A rendelet értelmében, az iskolákban „természetvédő” és „erkölcsnemesítő” szellemben kell megemlékezni a madarak és fák napjáról.

A Madarak és Fák Napjának méltó megünneplését a tanítók számára kiadott útmutatók és „vezérfonalak” is segítették. Ezek közé tartoztak azok a könyvek és kiadványok, amelyeket a korszak neves szakemberei készítettek. Ilyenek voltak például Herman Ottó a Madarak hasznáról és káráról című munkája, Fromm Géza, ráckevei királyi albíró Madárvédelem című, három füzetből álló írása vagy K. Nagy Sándor Ne bánts! az állatot! című könyve, amely az állatvédelemre vonatkozó aktuális törvényeket és rendeleteket gyűjtötte egy csokorba. A Madarak és Fák Napjának megünneplése fontos esemény volt az iskolákban, nemcsak azért, mert a gyerekek ezen a napon a szokásostól eltérő tanórán vehettek részt, hanem azért is, mert ez az esemény alkalmat adott a tanítóknak arra, hogy megkedveltségük, megszerettségük a természetet, annak növény- és állatvilágát. A Néptanítók Lapja rendszeresen közölt írásokat a Madarak és Fák Napjáról. 1907-ben az újság hasábjain jelent meg Máday Izidornak, az Országos Állatvédelmi Egyesület elnökének gondolatait tartalmazó Az állatvédelem az iskolában című írása, amelyben az Iskolai Állatvédő

Egyesület megalakítását szorgalmazta. Az egyesületben végzett tevékenységéért kitüntették. A beküldött jelentések alapján 1911-ben 2800, 1913-ban 6300, 1914-ben már 7700 iskolából adtak jelentést a Madarak és Fák Napjának megünnepléséről. 1912-ben az iskolai ünnepélyen mintegy egymillió iskolás vett részt. Az évkönyvek a vármegyék betűrend szerinti csoportosításában közölték az iskolák madárvédelem terén tett „lankadatlan” erőfeszítéseit: a faültetésekről, fogadalomtételről, virágültetésekről, az olajos magvak (napraforgó-, kender- és tökmag) gyűjtéséről, a madarak etetéséről, madárodúk, madárházak, költőházikók, téli etetők készítéséről és kiakasztásáról, amelyben „a madárkák vígan fészkeltek és költöttek”.

A Madarak és Fák Napja emlékezete

Az első világháborúig a Madarak és Fák Napját minden évben megünnepezték, így a természet- és állatvédelem iránti elkötelezettség komoly ifjúsági mozgalommá szerveződött. Az első világháború kitörése azonban félbeszakította és háttérbe szorította a természetvédelem pozitív kezdeményezéseit. A két világháború között az iskolákra bízták a Madarak és Fák Napjának megünneplését, ezt különböző módon és különböző intenzitással tették. 1945 után sokáig nem hallunk e napról, csak az 1954. évi madárvédelemről szóló minisztertanácsi rendelet említi ismét, mint a madárvédelem tömegmozgalommá való fejlesztésének egyik eszközét. Legközelebb az 1982-ben kiadott természetvédelmi törvény záró rendelkezései között találkozunk vele, hagyományként említve. A rendszerváltozás után ismét feléledt megünneplése, elsősorban az óvodákban és az iskolákban.

Magyar Nemzeti Levéltár

Tóth Árpád: Gesztenyefa-pagoda (részlet)

Kék fák közé most jer velem,
Hol minden árny és rejtelem,
És minden mély törzs mély csoda,
Nézd! gesztenyefa-pagoda!

Pócs Miklós

„A remény pedig nem engedi, hogy megszegyenüljünk.”

„A remény pedig nem engedi, hogy megszegyenüljünk, mert Isten szeretete kiáradt szívünkbe a nekünk adott Szentlélek által.”

(Újszövetség, Pál levele a rómaiakhoz 5:5)

„Csodák ott történnek, ahol hisznek bennük, és minél jobban hisznek bennük, annál gyakrabban fordulnak elő.”

Denis Diderot (1713-1784)

francia filozófus, író, esztéta, a felvilágosodás kiemelkedő alakja

Igaz történet.

A leírás egy család esettörténete, az elejétől a végéig minden szó a valóságot tükrözi. A neve elhallgatását kérő főszereplő, és a család hozzájárulását adta a cikk megjelenítéséhez. A keresztneveket megváltoztattam.

A beteg: **Jenő**;

Felesége: **Viki**;

Anyja (a feleség anyukája, a barátnőm, aki Londonban él): **Bea**;

És én: Covid-osztályon dolgozó intenzív nővér

Jenő és felesége megbetegedtek: Jenő állapota 24 óra leforgása alatt sokat rosszabbodott.

Viki tartotta magát a 39°C láz ellenére is: mentőt hívott, hogy férjét minél gyorsabban kórházi ellátáshoz juttassa.

A mentők a harmadik alkalommal vitték kórházba Jenőt – mert az előző két látogatásukkor még nem volt indikált – mert akkorra vált kritikussá az állapota. Jenő már nem volt magánál: se kép, se hang. Jöttek a vizsgálatok: CT, stb. Ekkor vált igazoltá, hogy a most dúló járvány őt is utolérte.

90% érintettségű volt a betegsége, azaz ennyi százalékban lett beteg a tüdő. Azaz mindössze 10% esélye maradt az életben maradáshoz. Jenő intenzív osztályon feküdt, lélegeztetőgépen. Naponta hívta az intenzív orvos Vikit, hogy tájékoztassa férje állapotáról.

Odahaza pedig két kisgyerek várta haza sportoló, és egészséges életet élő 51 éves édesapát.

„– Csak a csoda segíthet, de tettünk már itt csodákat” – szölt az orvos. – „Higgyen és reméljen!”

Viki velem is naponta beszélt, segítséget kért a leletek, és az orvos által elmondottak értelmezéséhez.

Bea összeroppanás határán, vesegörccsel feküdt londoni otthonában. Tehetetlenséget érzett, hogy ebben a nehéz időben nem tud a lánya támasza lenni.

Viki 10 napja otthon, Jenő 10 napja az intenzíven, illetve Bea 10 napja Londonban.

Ez a történet, ami felér egy csodával, hogyan tud, és főleg miből tud erőt és hitet meríteni ilyenkor a család.

Viki 10 napja:

Viki talpraesett nő őt is súlyosan megviselte ez a 10 nap, mint bárki mást is megviselt volna.

Főleg az volt a rossz, akkor mikor elragadta a képzelete, hogy vajon mi lesz a betegség kimenetele? Ilyenkor virtuális pofonokat adott magának, hogy ez nem lehet, neki élnie kell, meg kell gyógyulnia! Ilyenkor nem aludt, nem evett, csak sírt. A család egészséges lelki életet élt, tehát fontos volt számukra az előre vivő gondolkodás, a testi és szellemi egység. Most az élet élesben tesztelte őket.

Hisz nem lenne fejlődés, ha nem előzte volna meg nehézség. Vizsga, mondhatni, csak itt nincs második esély, nincs pótvizsga. Viki elhatározta, hogy imaláncot indít Jenőért. Minden nap pontban X. órakor mindenki, aki csak teheti és ismeri, imádkozzon, gondoljon Jenőre, beszéljen hozzá.

Kértem Vikit, hogy úgy képzeljék el Jenőt, ahogyan látni szeretnék őt. Egészségesen, gyermekeivel, és párjával sétálni, piknikezni, viccelődni.

Mindennap, egyszerre, egy időben több száz ember gondolt Jenőre. A kollektív erő hatalmas. Viki naponta kérte az ismerőseit erre a „munkára”. Annyira partnerek voltak ebben a segítségben ezek az emberek, hogy akik nem ismerték Jenőt, kérték, hogy tegyen ki róla egy képet, hogy láthassák.

Végül Jenő lekerült a lélegeztető gépről, áthozták a területileg illetékes kórházba, ahol már én is tudtam szemtől-szembe találkozni vele.

Jenő 10 napja:

„Úgy mentem a gépre, hogy semmi rossz érzésem nem volt” – mondta később Jenő.

Utólagos elmondása szerint, mindent észlelt, ami körülötte zajlott. A teste aludt, az agya aludt, a lélek, a belső erő észlelt. Hallott mindent, ami az ágya mellett történt. Az elméje viszont máshol járt.

Az altatószer hatása miatt időnként a belső ereje is elment. S azt élte meg valóságnak, ami a képzeletében futott. Ez volt a mélypontja. Rettenetes és elképzelhetetlen helyzetekben találta magát álmában: menekült, az életéért küzdött. Altatása alatt hála Isten, rövid ideig voltak ezek a rémálmai.

Elmondása szerint, s szó szerint idézem: „*Én végig a míg gépen voltam, doboltam a lábammal, jeleztem, hogy jól vagyok. Az járt a fejemben folyton-folyvást, hogy meg kell gyógyuljak, a gyerekeimet fel kell nevelnem. Ez nagy motiváció volt. Viki hangját mindig hallottam.*”

Jenő post-intenzív osztályra került. Megtörve, 22 kilót lefogyva (igen: **10 nap alatt 22 kilót fogyott!**).

Jenő engem nem ismert, az anyósával vagyok 32 éve barátságban. Bemutatkoztam, s rögtön nekiláttam komfortosabbá tenni az életét. Az intubálás miatt nyelési nehézségei voltak, ezért kapott tőlem könnyen fogyasztható folyékony tápszert, ami felnőtteknek való.

Valósággal fel kellett őt rázni, utólagos sokkban volt. Talán ekkorra fogyott el az ereje.

Rövid ideig elhatalmasodtak a visszatérő rémálmai, még mindig előfordult éber állapotában is, hogy azt képzelte a valóságnak.

Minden nap, amikor dolgoztam, felmentem hozzá, megkönnyeztem.

Az ottani orvos azt mondta a Vikinek: „*készüljenek fel a legrosszabbra, ha Jenő nem fog enni, mozogni, akkor meg fog halni*”.

De Jenő saját erejéből nem bírt felkelni, úgy le volt gyengülve. Beszélni is csak suttogva tudott, hisz nagy erőfeszítés kipréselni a levegőt a tüdőnek, főleg, ha csak a 10%-a működőképes.

Telefon üzenetek ezreit kapta, de sajnos nem bírta el még a telefon sem. Szívszagató látvány volt.

Elővettem hát a telefonom és élő videót indítottam a család felé: ettől erőt kapott Jenő, és a család is. Sírva mentem vissza az osztályomra dolgozni.

Bea 10 napja:

Angliában utazási korlátozás volt érvényben, nagyon szigorúan vették. Lehetetlenség volt haza jönnie. A tehetetlenség sokszor mérget szül. Olykor betegségben is megnyilvánulhat. A düh a harag, mérég a szervezetnek. Beának a veseköve aktiválódott, kínozza a fájdalom, a görcs. Állni, járnai képtelen volt. Sírt, zokogott. Még ez is. Ahogy Jenő kikerült az intenzívről, Bea „megszülte” a köveket.

Részben javult a helyzet, micsoda megkönnyebbülés. Naponta beszélünk, nyugtatni kellett. Büszke volt a lányára, s egyben aggódott is érte. Féltette az unokáit

is. Félt, hogy a gyerekek így látják az anyjukat. Kisírt szemekkel. A gyerekek rajzoltak az apjuknak. Ők így dolgozták fel.

Bea minden kapcsolatát megpróbálta mozgósítani, hogy a lehető legtöbb információt és segítséget megkapja itthon a lánya. Nehéz 2 hét volt. Megdöbbenette, hogy a lánya mennyire erős, kitartó és kezdeményező. Látta, hogy mennyire egy húron pendülnek Jenővel, aki határozottan életigenlő.

Ők, így egy pár. Egymást szerető, és legyen bármi akadály együtt túljutnak rajta. Hittek egymásban, bíztak egymásban. Hitték, hogy szövetségük sokkal, de sokkal tovább kell kitartson.

Jenő szavaival búcsúzó.

Megszívlelendő!

"Szia Marianna! Amit beszélünk. Nálam mindig a család volt az első. Covid után. Mindenképpen a család az első és az egészség. Minden napot úgy élek, hogy minden percét élvezem és kihasználom. Sok időt töltök a szeretteimmel. Mindig kimondom az érzéseim és tudtukra adom, hogy nagyon szeretem őket. Tudják, azt mit érzek. Mindenért hálás vagyok hisz élek és az élet csodálatos. Minden más másodlagos. Mindennél többet ér a szeretet! A szeretet most is bebizonyította, hogy mindent legyőz. Ami jólesett, hogy minden ember, de főleg a családom hitt bennem. Én soha semmit nem adok fel. De a család és emberi szeretet összetartás a legfontosabb. Főleg ebben a világban. A lényeg, hogy nagyon szeretek élni, és az élet minden percéért hálás vagyok.

Üdv!"

2021.05.31. Pusztaberki

Nagy Marianna

Komjáthy Jenő emlékezete (1858-1895)

Komjáthy Jenő – Magamról (részlet)

*Akartok a lelkembe látni?
Ismerni mély rejtelseit?
Nem remegek mindent kitérni,
Mi benne érzés, eszme, hit.*

*Szeretni és gyűlölni mélyen
Tudok, s kimondom szabadon;
A sorssal szembeszáll kevélyen
Szilaj, erős akaratom.*

*Szeretem azt, amit gyűlöltök,
Mi éget, mint a nyári nap,
Lelkembe lángot lángja öntött,
Fölöttetek magasra csap.*

*Gyűlölöm azt, amit szerettek,
Az aljast és a köznapit,
Miért titokban gyáva reszket,
Silány szerelme nem vakít.*

*Erényem egy van: a szabadság;
Ézért hevülnek a nagyok,
Ezt rettegi a lelki vakság; -
Bűnöm is egy van, hogy: vagyok.*

*Hogy itt vagyok e torz világon,
Hol rózsza vértalajba kel,
Hol összeég fertői lángon
E tiszta, bátor, hű kebel.*

*De összeég bár, újra él majd
A szellemüdv s az égi kín,
És földöntúli szenvedély hajít
Új létet szálló hamvain.*

Mindig beleszeretek azokba a költőkbe, akiről írok – ha mondhatok ennyi „kulisszatitkot”, a megemlékezések írójaként –, de Komjáthy Jenő lírája számomra olyan, hogy talán még a többi, még oly érdemes poéta fölé emeli őt. (Bár a lelkem mélyén Ladányi Mihály mintha vitatkozna ezzel...)

Talán a legtragikusabb sorsú magyar költő – de biztosan a legszomorúbb élettörténetű **nógrádi versszerző**.

Mert mit is mondhatnánk arról az emberről, aki első verseskötetét halála napján kapja a kezébe...

Komjáthy Jenő – Emléksorok

*Rossz a világ? Légy jó tehát magad!
Üres a lét? Adj tartalmat neki!
Az ember szolga mind? Légy te szabad!
Hidd sorsodat bátor versenyre ki!*

1858. február 2-án született Szécsényben: lehetett volna békés, aranyifjúhoz méltó élete, ám apja, Komjáthy Anzelm, tekintélyes Nógrád megyei szolgabíró, küldetésének tekinti, hogy harmadik fia (Jenő) kellő tudással felvértezve kerüljön ki az életbe. Célzatosan két évente új iskolába járattja: Selmec, Besztercebánya, Pozsony, Vác, Esztergom, Pest. Az egyetem bölcsészkarán német-magyar szakos tanárnak készül – de nem diplomázik le.

Miért is? Mert „megcsapta” őt az irodalom, a művészet semmivel sem összehasonlítható, mámorító illata, és boldog önfeladtsággal vetette magát a karjai közé.

Komjáthy Jenő – Repülj, dalom!

*Repülj, dalom, a messzeségbe!
Hallgassátok meg dalomat!
Árnyból, sugárból összetéve
Milyen bűbájos hangot ad!*

*Kiálts bele a pusztaságba!
Légy viharok lehellete!
Vizet fakassz a sziklahátba!
Légy a proféta ihlete!*

*Már ott repül! Hogy zeng a szélbe!
Halljátok büszke hangomat?
Lelkem zenéje, szárnyütése
Mindig merészebb hangot ad.*

*Versenyt repül a viharokkal,
Nincs túl magas előtte cél,
Vetekszik égi csillagokkal,
Istennel is csatára kél.*

*Repülj, dalom! Repülj a napba!
Nincsen előtted semmi gát!
Minden tiéd! Nem vagy magadba!
Törj össze minden rabigát!*

*Tiéd az élet egyetemje,
Nem úr terajta a halál.
Te váltig élsz! Van-e, ki merje
Tagadni fényed, Ideál?!*

*Repülj, dalom, a messzeségbe!
Hallgatnotok kell dalomat!
Lelkem zenéje, szárnyütése
Mindig merészebb hangot ad.*

Összebarátkozott Madách Imre fiával, a rendkívül művelt, spiritiszta gondolkodóval, Aladárral. Barátjának tudhatta a nagy műveltségű Palágyi Menyhért filozófust, esztétát – és talán a legfontosabb barátsága: Reviczky Gyula költő, akivel Budapesten 1878 és 1880 között egy albérleti szobán osztoztak. Reviczky talán az egyetlen, aki érti és értékeli Komjáthy költészetét, és igyekszik segíteni is az érvényesülésben.

Közben 1877-ben Balassagyarmaton rövid életű irodalmi hetilapot is indított „*Röpke Ívek*” címmel, ami tizenegy számat élt meg.

(Az 1979-ben megalakult a balassagyarmati költők, írók, művészek társasága: a „*Komjáthy Jenő Irodalmi és Művészeti Társaság*”, ami napjainkban is viszi tovább ennek a kiadványnak és a költőnek a szellemiségét.)

Az egyetemet nem fejezi be, apja nyomására polgári iskolai tanári vizsgát tesz, és 1880-tól Balassagyarmatra kerül tanárnak. Itt egyes források szerint tanítványába, mások szerint kolleganőjébe szeret bele, akit Márkus Gizellának hívtak. Ezzel a városban ellehetetleníti magát, és az sem mentség a közösség előtt, hogy szerelmével össze is házasodnak, és öt gyermekük születik. Menniük kell.

Komjáthy Jenő – Búcsú Abdérától (részlet)

*Isten veled te furcsa fészek,
Bolondok s békák városa!
Adieu! Még egyszer visszanezek,
De vissza nem térek soha.
Még egy követ a búcsuzóra,
Ki rátok annyi csúfot szóra,
Még egy követ hajítsatok,
Ti feldühödt pigméusok!
E szív szabad, e szív feled...
Abdéra, hát Isten veled!*

*Isten veled! Kiűztek innen
A törpe embermímelők;
E faj mégsem számúzhat engem,
Szívemből én számúzom őt!
Nem nézek többet a cudarra,
Ki szívemet vérezte, marta;
Lábammal eltaposhatám,
De szánalomból meghagyám.
E szív szabad, e szív feled...
Abdéra, hát Isten veled!
(...)*

*Isten veled! Az ifju álmod
Itt álmodám át egykoron;
Közöttetek, ti lanka halmok,
Rohant el szép legénykorom!
Hisz itt szerettem, itt öleltem,
Hiszen mirtusszal itt öveztem
A szüzi nőt, a szép arát,
S itt élt a drága, jó család!
Mindent e szív mégsem feled...
Emléklakom, Isten veled!*

*Isten veled! Habár te szülted,
Élt itten egy-két jó barát,
Kik igazért, szépért hevültek,
S gyermekeim te ringatád!
Ők itt születtek: nemesebb vér,
Faj, mely kegyelmet sohasem kér;
Magammal viszem azokat,
De kincset hagytam itt sokat!
E szív szabad, de nem feled...
Te drága táj, Isten veled!*

1887-től a színtiszta szlovák nemzetiségű Szenicre „számúzik” – ahol németet tanít. Megaláztatása nem is lehetne ennél nagyobb.

Komjáthy nem alkuszik, és nem törődik, de nem is törik bele a méltánytalanságba és kirekesztettségbe: költői és nemzeti öntudata ettől csak kiteljesedik és virágba szökken.

Komjáthy Jenő – Költő vagyok

*Költő vagyok s magyar:
Kimondom, fönne érzem én
Hisz nemzetemre vall
Dalom, hatalmas zengzetén.
Kitárom én szívemnek
Dúsgazdag életét,
És dús szívemből árad
A szép magyar beszéd.*

*Költő vagyok: ki több?
Van-e, ki jobban, szebben él?
Ó, van-e szédítőbb
Gyönyör az ihlet kéjinél?
Örvényeidbe látok
Átszellemülve, lét!
És mélyeid kizengi
Büvös magyar beszéd.*

*Költő vagyok. Ki mer
Repülni versenyt én velem?
Cserélni senkivel
El nem cserélem életem.
Dalomban töri gátját
Hatalmas árja szét,
S büszkén kel ajkaimról
Lelkes magyar beszéd.*

*Költő vagyok. Ki lát
Mélyebbre, mint a dal fia?
Megnyílik a világ,
S titokzatos harmónia
Zeng akkor ajkaimról
És árad messze szét.
Méltó vagy Istenekhez,
Dicső magyar beszéd!*

*Költő vagyok. Szívem
A szabadságért lelkesül,
Mert írva mélyiben:
Éljen az ember emberül!
Ujjongok álmaimban
Bilincset törve szét;
Kitör belőlem akkor
Szilaj magyar beszéd.*

*Költő vagyok s magyar:
Virága büszke törzsnek én;
Napfényes álmival
Csügg lelkem áldott életén.
Dalomnak minden ember
Megérzi még hevét,
S fönséged elragadja,
Csodás magyar beszéd!*

Nyomorogva élnek: egy-egy rövid hazautazása Reviczkyhez, az itthon lévő barátokhoz szinte romba dönti a családi kasszákat. Szinte misztikus áhítatban éli meg hitét és költészetét, fájdmából és kirekesztettségéből építi fel várát... amiben feltűnik már a kérlelhetetlen, pusztító harag is. Egyik költeménye olyan brutális gyűlöletet sugároz az idegen környezete iránt, hogy az 1995-ben megjelent emlékkötetében is csak szerkesztői elhatárolódással jelentették meg... (És én magam sem vagyok olyan bátor... vagy botor... hogy akár csak a mindent eláruló címét beidézsem.)

Testi-lelki egészsége megbomlik, idegrendszeri hanyatlás tüneteit mutatja, és arca már „nem földi derűt” sugároz...

1894-ben ő maga és barátai is minden erejükkel azon dolgoznak, hogy verseskötetét kiadassák.

1895. január 23-án Pestre utazik, hogy idegbaját kezeltesse. Három nap múlva, január 26-án barátai, a Palágyi testvérek az ágyához hozzák első verseskötetét, aminek „*A Homályból*” címet adta. Még tiszta tudattal beszélgetnek költészetről és filozófiáról, majd pár óra múlva Komjáthy Jenő eltávozik az élők sorából.

...

„Tíz évnek kellett eltelnie a halálától, hogy a készülődő új költészet, a majdani Nyugat költői, az akkor éppen induló Babits Mihály, Kosztolányi Dezső és Juhász Gyula felismerje a nagy költőt: Ady forradalmának kellett elkövetkeznie, hogy tudomásul vegyék ennek a forradalomnak magányos előhírnökét Komjáthyban, aki a maga sajátos hangú, elragadtató költészetével az összekötő láncszem Petőfi és Ady között. De valójában még ma is a költészetet értő keveseké, holott jó néhány költeménye a mi nagyszerű költészetünk legjobbjai közt biztosítja a helyét.” – **Hegedüs Géza – A magyar irodalom arcképcsarnoka**

„Komjáthy Jenő költészete nem a gurmandoknak való csemege és nem a tömegnek való alkohol, de igazi ópium az erős lelkek számára az extázis ritka perceiben. Mikor az Én a végtelenbe tágul és egynek érzi magát a Mindeneggel...” – **Juhász Gyula – Komjáthy Jenő jelentősége**

Komjáthy Jenő – A bölcsész és a teremtő

B. Miért teremtél olyan sok szemet?

T. Hogy mindenikkel téged nézzelek.

B. Mért alkotál töméntelen kezet?

T. Hogy téged sújtsalak s öleljelek.

B. Mért alkotál fölösleg lábakat?

T. Hogy utolérjelek s fussalak.

B. Miért teremtél tenger sok szivet?

T. Hogy leljek egyetlen igazat és hivet.

B. Mért nem adál mindennek szárnyakat?

T. Hogy kiknek nincs, repülni vágyjanak.

B. Mért gyötri elmém milljó gondolat?

T. Hogy belássad hívságos voltodat.

B. Mért van a szívben tenger fájdalom?

T. Üdvöm soha ki nem zokoghatom.

B. Miért korlátozod folyvást magad?

T. Hogy kitörnöm legyen mindég szabad.

B. Mért oly szilárd a világegyetem?

T. Hogy elfuwallja egy leheletem.

B. Miért teremtéd a világokat?

T. Mert egyedül lennünk őskárhozat.

B. Tennenmagadnak nem voltál elég?

T. Ah, semmi sem valék, míg minden nem levék!

Szántó Tibor

Közérdekű információk

Pusztaberki Község Önkormányzata

2658 Pusztaberki, Kossuth út 19.

Tel.: 06 (35) 592-022

info@pusztaberki.hu,

polgarmester@pusztaberki.hu

Polgármester: Kurisné Nagy Bernadett Erzsébet

Tel.: 06 (30) 860-5565

Hivatalsegéd: Seres Ildikó

Tel.: 06 (30) 469-4173

Falugondnok: Majoros Tibor

Tel.: 06 (30) 367-3313

Nagyoroszi Közös Önkormányzati

Hivatal 2645 Nagyoroszi, Fő út 1.

Tel.: 06 (35) 574-009

Jegyző: Kapás Ildikó

Pusztaberki Polgárőr Egyesület

2658 Pusztaberki, Kossuth út 19

Elnök: Brindza Sándor

Tel.: 06 (30) 721-6887

Háziorvos

Dr. Kovács János

Orvosi Rendelő, Pusztaberki, Petőfi út 6/B

Rendel: Kedd és Csütörtök 12:30-13:30

Tel.: 06 (35) 340-121, 06 (30) 326-8521

Gyerekorvos

Dr. Kovács Katalin

Orvosi Rendelő, Pusztaberki, Petőfi út 6/B

Rendel: minden páros héten, szerdán 11:30-12:30

Tel. 06 (35) 340-451, 06 (20) 381-0258

Védőnő

Bakosné Schnéman Edina

Tel.: 06 (30) 456 - 6498

Orvosi Ügyelet – Rétság Rendelő Int.

Tel.: 06 (35) 350 -561

Minden hétköznap 16.00-tól másnap 8.00-ig,

Hétfőn és ünnepnapokon 8.00-tól másnap

8.00-ig (szombaton reggel 8.00-tól hétfő reggel

8.00-ig)

Fogorvos

dr. El-Hage Ruchdi

Orvosi Rendelő, Nagyoroszi, **Fő út 30.**

Tel.: 06 (35) 374 -374

Fogorvosi ügyelet - Fogászati és

Szájsebészeti Oktató Intézet

1088 Budapest, Szentkirályi utca 40.

Tel.: 06 (1) 317-6600, 06 (1) 317-0951

H-P: 20:00 – 07:00

Szo: 08:00 – 13:00; 14:00 – 19:00; 20:00 – 24:00

V: 24:00 – 07:00; 08:00 – 13:00

H: 24:00 – 07:00

Állatorvos:

Dr. Lukáts Tamás

06-30/499-18-20

Rétság Rendelő Intézet - Rétsági kistérségi

Egészségfejlesztő Központ Egészségügyi

Szolgáltató Nonprofit Kft.

2651 Rétság, Laktanya út 5.

Központi telefonszám: 35/550-570; 35/550-585

Előjegyzés a központi telefonszámokon 8.00-tól
15.00-ig.

Gyógyszertárak:

Szent Ignác Gyógyszertár

Érsekvadkert, Petőfi u. 36.

Tel.: 06 (35) 340-006

BENU Gyógyszertár Rétság Kőhárs

Rétság, József Attila utca 9.

Tel.: 06 (35) 550-046

Calendula Gyógyszertár

Nagyoroszi Szentháromság tér 11/A.

Tel.: (35) 574-024

Hiba bejelentők:

ÉMÁSZ: 06 (80) 42-43-44

Tigáz: 06 (80) 300-300

DMRV(víz, szennyvíz): 06 (80) 224-488

Gergi háló: 1260

Pusztaberki Napló - Kiadja: Pusztaberki Község Önkormányzata 2658 Pusztaberki, Kossut út 19.

Szerkesztők: Kurisné Nagy Bernadett Erzsébet, Nagy Mária Anna, Mészáros Nemes Melinda, Hévei Mihály,
Majoros Tibor, Podlovics Zsolt, Pócs Miklós, Szántó Tibor

Megjelenik: Negyedévente 100 példányban